

Podlaskie Wieści Oświatowe

Nr 6 (219)

ISSN 1509-3336

czerwiec 2019

W numerze:

Informacje

Informacja dotycząca składania wniosków o stypendium Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2019/2020	4
Zmiany w organizacji i funkcjonowaniu szkół niepublicznych od 1 września 2019 r.	5
Wypoczynek letni dzieci i młodzieży w 2019 roku	7

Kształcenie i wychowanie

Wędrowka po Nieprzetartym Szlaku	9
Wizja „ nowego wychowania” do kultury życia, prawdy i miłości w pedagogice Marii Montessori.....	11
Pierwsze kroki z origami	14
Taki mały, taki duży	14
Młodszy i starszy kolega	16

Kształcenie zawodowe

Zawód fryzjera - pasja prowadząca do sukcesów	17
Aspiracje zawodowe mieszkańców Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Wybrane wyniki badań gimnazjalistów i rodziców uczniów kończących gimnazja	19

Wydarzenia

Optymistyczne Przedszkola Miasta Białegostoku	22
Świętujemy Jubileusz „Dwunastki”	24
Kubusiowa gra planszowa	25
Finał Konkursu Biblijnego	26

Opinie

Krzyżowanie słów i... myśli	27
-----------------------------------	----

Miesięcznik Kuratorium Oświaty w Białymstoku Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok
tel. (85) 748 48 48, fax (85) 748 48 49, e-mail: kuratorium@kuratorium.bialystok.pl, www.kuratorium.bialystok.pl

Skład kolegium redakcyjnego: Bożena Arłukiewicz, Maryla Boćkowska, Bożena Chomicka, Grażyna Czyżewska, Dariusz Daniluk, Tadeusz Halicki, Maritta Kossakowska, Jolanta Broda, Anna Móźdżyńska, Marek Onoszko, Lucja Orzechowska, Krzysztof Ostrowski, Maria Pawełko, Alicja Witkowska .

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania nadesłanych tekstów i zmiany tytułów, nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Skład i druk: Drukarnia ARES s.c. R. i A. Józefowicz, ul. Włóściańska 58, 15-199 Białystok, tel. 506 043 460,
e-mail: andrzej@aresdruk.pl, www.aresdruk.pl

Nakład: 800 egz.

Szanowni Państwo,

Kończy się rok szkolny 2018/19. Z tej okazji kieruję do Państwa moje podziękowania za wysiłek całorocznej pracy. Dziękuję za profesjonalne zarządzanie szkołami i placówkami, dziękuję za rzetelne wypełnianie obowiązków w pracy dydaktycznej, opiekuńczej i wychowawczej. Dziękuję również za dobrą atmosferę we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego.

Nie sposób jest nie zauważyć, że w kończącym się roku szkolnym musieliśmy zmierzyć się z niecodziennymi i trudnymi wydarzeniami. Strajk nauczycieli, fałszywe informacje o podłożonych ładunkach wybuchowych zagrażały przeprowadzonym egzaminom. Wiele starań, wielu osób trzeba było, aby uczniowie mogli przystąpić do zdawania egzaminów. Dzięki odpowiedzialnej postawie dyrektorów, nauczycieli nieuczestniczących w strajku oraz wolontariuszy wszystkie egzaminy w naszym województwie odbyły się bez większych komplikacji. Bardzo Państwu dziękuję za zaangażowanie w tej wyjątkowej sytuacji. W szczególny sposób dziękuję Państwu Nauczycielom, którzy podjęliście decyzję o nieprzystąpieniu do strajku. Podkreślam to ze względu na fakt, iż w wielu przypadkach Państwa decyzja spotkała się z niechęcią środowiska nauczycielskiego. Ale jestem przekonana, że zyskała wdzięczność i szacunek uczniów i ich rodziców.

Na czas wakacji życzę wszystkim Państwu udanego wypoczynku przy dobrej pogodzie, który zregeneruje siły i napęlni optymizmem.

Proszę również przekazać swoim uczniom i wychowankom moje życzenia dobrych wakacji, spędzonych w najlepszym towarzystwie i ciekawym otoczeniu. Jednocześnie życzę, by te wakacyjne przygody odbywały się w bezpiecznych warunkach i pozostawiły po sobie tylko przyjemne wspomnienia.

Beata Pietruszka
Podlaski Kurator Oświaty

Informacja dotycząca składania wniosków o stypendium Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2019/2020

Szanowni Państwo Dyrektorzy.

W związku ze zbliżającym się terminem składania wniosków o stypendium Prezesa Rady Ministrów oraz Ministra Edukacji Narodowej warto przypomnieć najważniejsze informacje związane z prawidłowym wyłanianiem kandydatów oraz dołączeniem odpowiedniej dokumentacji. Jednocześnie informuję, że powyższe informacje zawarte są także na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku.

Podstawą prawną do zgłaszania kandydatów do obu tych stypendiów jest art. 90h ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 2018 poz. 1457 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 czerwca 2005 r. w sprawie stypendiów Prezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (Dz.U. Nr 106 poz. 890),

Stypendium Prezesa Rady Ministrów

W przypadku stypendium Prezesa Rady Ministrów kandydatów zgłaszają szkoły publiczne dla młodzieży lub szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej dla młodzieży, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości. Osoba taka, będąc uczniem tej szkoły, musi spełniać co najmniej jeden z dwóch warunków o których nieco niżej.

Innymi słowy: kandydat taki nie może być tegorocznym absolwentem szkoły podstawowej, klasy III dotychczasowego gimnazjum, liceum ogólnokształcącego lub technikum.

Kandydatem do stypendium Pre-

zesa Rady Ministrów może być uczeń, który w roku szkolnym 2018/2019 spełnił co najmniej jeden z dwóch warunków określonych w art. 90h ust. 2 cytowanej na wstępie ustawy, czyli:

1. otrzymał promocję z wyróżnieniem, uzyskując przy tym najwyższą w danej szkole średnią ocen lub

2. wykazuje szczególne uzdolnienia w co najmniej jednej dziedzinie wiedzy, uzyskując w niej najwyższe wyniki, a w pozostałych dziedzinach wiedzy wyniki co najmniej dobre.

Tryb wyłaniania kandydata do stypendium określa cytowane na wstępie rozporządzenie.

Uwaga: nie jest przeszkodą w zgłoszeniu kandydata fakt, że osoba taka mogła być już wcześniej stypendystą Prezesa Rady Ministrów.

Zespoły szkół

W przypadku zespołu szkół każda szkoła dla młodzieży wchodząca w skład zespołu, której ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości, ma prawo wytypowania jednego kandydata, o ile spełnia on co najmniej jeden z powyższych warunków.

Dokumentacja niezbędna do dalszego postępowania dostępna jest na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku i składa się z:

-wniosku (*Załącznik nr 1*)
-zgody na przetwarzanie danych osobowych kandydata (*Załącznik nr 3*).

Zgodę taką podpisują rodzice (prawni opiekunowie) lub, w przypadku osoby

pełnoletniej, kandydat.

Dokumentację należy przesłać w terminie **do 10 lipca 2019 r.** (decyduje data stempla pocztowego) tradycyjną pocztą na adres:

**Kuratorium Oświaty w Białymstoku,
Rynek Kościuszki 9
15-950 Białystok**

z dopiskiem na kopercie: „**Stypendium PRM**” lub dostarczyć osobiście do kancelarii ogólnej (pokój 104).

Szkoły, które nie wytypowały kandydata do stypendium Prezesa Rady Ministrów przesyłają do Podlaskiego Kuratora Oświaty informację zawierającą uzasadnienie przyczyn braku kandydata (*Załącznik nr 2*)

Osobą koordynującą jest st. wizytator Krzysztof Henryk Ostrowski
e-mail: kostrowski@kuratorium.bialystok.pl, tel. 85 748 48 18

Stypendium Ministra Edukacji Narodowej

Kandydatami do stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania mogą być uczniowie szkół publicznych dla młodzieży lub szkół niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży, którzy w roku szkolnym 2018/2019 uzyskali wybitne osiągnięcia edukacyjne, odpowiadające kryteriom wyszczególnionym w art. 90i ustawy o systemie oświaty, w szczególności:

1. laureaci międzynarodowej olimpiady lub laureaci i finaliści olimpiady przedmiotowej o zasięgu ogólnopolskim lub turnieju,

2. laureaci konkursu na pracę naukową, organizowanego przez instytucję naukową lub stowarzyszenie naukowe,

3. uczniowie szkoły ponadgimnazjalnej uzyskujący najwyższe wyniki w nauce według indywidualnego programu lub toku nauki,

4. uczniowie uczestniczący w zajęciach na uczelni przewidzianych tokiem studiów na podstawie postanowień regulaminu studiów dotyczących warunków uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów,

5. uczniowie, którzy uzyskali wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na szczeblu krajowym lub międzynarodowym.

Prosimy o staranne przygotowanie wniosków, w szczególności zwrócenie uwagi na właściwe zaklasyfikowanie i opis osiągnięć według wskazania w nawiasach w każdej z wymienionych we wniosku kategorii osiągnięć oraz ich udokumentowanie. Niewłaściwe wypełnienie, brak pełnych informacji lub kopii dokumentów potwierdzających osiągnięcia kandydata do stypendium może skutkować negatywną opinią Podlaskiego Kuratora Oświaty.

Dokumentację prosimy przygotować zgodnie z poniższymi wskazów-

kami:

-wnioski (Załącznik nr 1) należy wypełnić komputerowo, pozostawiając nieuzupełnione pola dotyczące daty oraz podpisu i pieczętki (wypełnia kurator);

-we wniosku należy wpisać osiągnięcia uzyskane tylko w roku szkolnym 2018/2019;

-przy klasyfikowaniu osiągnięć pomocne mogą być wykazy olimpiad, konkursów i turniejów zamieszczone na stronie men.gov.pl;

-zawartość wniosku powinna zmieścić się na 2 stronach, jedynie w uzasadnionych przypadkach, kiedy liczba osiągnięć jest duża, dopuszczalna jest większa liczba stron;

-wnioski należy drukować dwustronnie;

-do każdego wniosku należy dołączyć, potwierdzone za zgodność z oryginałem, kopie zaświadczeń, dyplomów i innych dokumentów potwierdzających wszystkie osiągnięcia wpisane we wniosku.

Pismo przewodnie zawierające alfabetyczny wykaz kandydatów do stypendium oraz wnioski kandydatów

do stypendium z dołączonymi kopiami dokumentów potwierdzających osiągnięcia należy przekazać do Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Rynek Kościuszki 9, 15-950 Białystok, z dopiskiem na kopercie: „Stypendium MEN”, w nieprzekraczalnym terminie **do dnia 10 lipca 2019 r.** Wnioski złożone po terminie nie będą uwzględniane.

W celu usprawnienia dalszych prac związanych z przekazaniem zbiorczej listy kandydatów do Ministerstwa Edukacji Narodowej, uprzejmie prosimy o przekazanie wniosków w terminie **do dnia 28 czerwca 2019 r.**

Przypominamy również o konieczności uzyskania oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych ucznia (Załącznik nr 2) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia Dyrektywy 95/46/WE (Ogólne Rozporządzenie o Ochronie Danych) z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz.Urz. UE.L Nr 119, str. 1).

Sprawy związane z przyznawaniem stypendiów ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania koordynuje starszy wizytator Jolanta Wróblewska-Chorzewska, tel. 85 748 48 18.

Zmiany w organizacji i funkcjonowaniu szkół niepublicznych od 1 września 2019 r.

Aktualnie w systemie oświaty mogą funkcjonować: szkoły publiczne, szkoły niepubliczne z uprawnieniami szkół publicznych oraz szkoły niepubliczne bez uprawnień szkół publicznych.

Świadectwa promocyjne lub świadectwa świadczące o ukończeniu danego typu szkoły mogą wydawać jedynie szkoły publiczne i szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Uczniowie tylko tych

szkół mogą przystępować do egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne. Osoby kształcące się w szkole, która nie posiada uprawnień szkoły publicznej nie otrzymują żadnego dokumentu poświadczającego uzyskanie określonego w przepisach poziomu wykształcenia ani kwalifikacji zawodowych. W ustawie z dnia 22 listopada 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie

oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 208 poz.2245), zwanej w dalszej części ustawą, określono, że od 1 września 2019 r. w systemie oświaty mogą funkcjonować wyłącznie szkoły publiczne oraz szkoły niepubliczne, które po spełnieniu wymagań określonych w art. 14 ust. 3 będą mogły zostać wpisane do ewidencji szkół niepublicznych prowadzonej przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego. W stosunku do obowiązujących

przepisów dotyczących wymagań, jakie musi spełniać szkoła niepubliczna, aby uzyskać uprawnienia szkoły publicznej powinna ona realizować obowiązkowe zajęcia edukacyjne w okresie nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu (zmiana art. 14 ust. 3 pkt 2). Ponadto w art. 14 ust. 3 dodano wymóg stosowania przez szkoły niepubliczne organizacji roku szkolnego ustalonej dla szkół publicznych.

W zmienionym art. 168 ustawy Prawo oświatowe zmodyfikowano warunki, jakie musi spełnić szkoła, aby mogła być wpisana do ewidencji szkół niepublicznych. W przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, osoba zgłaszająca szkołę do ewidencji powinna dodatkowo przedstawić opinię wojewódzkiej rady rynku pracy co do zgodności z potrzebami rynku pracy uruchamianego kształcenia w danym zawodzie. Opinię należy również dołączyć w przypadku zgłoszenia zmiany danych zawartych we wpisie do ewidencji. Przepis dotyczący konieczności przedstawienia ww. opinii przy składaniu wniosku o wpis do ewidencji wchodzi w życie 1 września 2019 r., mimo, że warunek, określony w art. 68 ustawy Prawo oświatowe zobowiązujący dyrektora szkoły do jej zasięgnięcia, wszedł w życie 1 stycznia 2019 r.

W zmienionym art. 172 ustawy Prawo oświatowe zostały również uszczegółowione wymagania dotyczące statutu szkoły niepublicznej, w ten sposób, aby statut szkoły niepublicznej określał również:

-szczegółowe warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego uczniów,

-prawa i obowiązki pracowników oraz uczniów szkoły/placówki, w tym przypadki, w których uczeń może zostać skreślony z listy uczniów szkoły/placówki, a także tryb składania

skarg w przypadku naruszenia praw uczniów,

-formę kształcenia – w przypadku szkoły dla dorosłych, branżowej szkoły II stopnia i szkoły policealnej,

-w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe – nazwę zawodu lub zawodów, w których kształci szkoła, organizację zajęć edukacyjnych w ramach kształcenia zawodowego, w tym organizację praktycznej nauki zawodu oraz organizację kształcenia ogólnego i zawodowego dla pracowników młodocianych, jeśli szkoła takie kształcenie prowadzi.

Likwidacja podziału na szkoły dla młodzieży i dla dorosłych zobowiązuje wszystkie szkoły do wybrania formy kształcenia: dziennej, stacjonarnej lub zaocznej, każda z tych form została zdefiniowana w art. 4 pkt 29a – 29d ustawy Prawo oświatowe. Szkoły policealne będą mogły prowadzić kształcenie w dwóch czy nawet trzech formach w obrębie tej samej szkoły, a także w obrębie tego samego zawodu. Informacje dotyczące wybranej formy szkoły mają obowiązek umieścić w statucie. Dodatkowo, w przypadku szkół policealnych o uprawnieniach szkół publicznych, osoby prowadzące te szkoły, których nazwy nie są zgodne z przepisami zawartymi w ustawie Prawo oświatowe, zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy, powinny złożyć w terminie do 30 czerwca 2019 r. do organu prowadzącego ewidencję szkół/placówek niepublicznych wnioski o zmianę wpisu do ewidencji w zakresie zmiany nazwy szkoły. W świetle wskazanego art. 108 ust. 1 ustawy nazwa niepublicznej szkoły policealnej powinna zawierać określenie „szkoła policealna”. Natomiast jeśli nazwa szkoły policealnej nie wymaga zmiany, to szkoła dokonuje jedynie zmian w statucie w związku ze zmianą od 1 września 2019 r. art. 172 ust. 2 ustawy Prawo oświatowe.

Warto przypomnieć, że w przypadku szkół niepublicznych nadanie pierwszego statutu, a także wprowadzanie zmian w statucie należy do kompetencji osoby prowadzącej szkołę.

W związku z wprowadzanymi zmianami w oświacie niepublicznej, od 1 września 2019 r. niepubliczne szkoły policealne nie będą mogły kształcić w zawodach ujętych w klasyfikacji zawodów i specjalności ustalonej na potrzeby rynku pracy przez ministra właściwego do spraw pracy. Osoby prowadzące niepubliczne szkoły policealne bez uprawnień szkół publicznych, które nie kształcą w zawodach z klasyfikacji zawodów, właściwej dla szkół publicznych, a w rzeczywistości oferują kursy, po ukończeniu których nie są wydawane dokumenty potwierdzające nabyte kwalifikacje, będą mogły założyć niepubliczne centrum kształcenia zawodowego i nadal oferować takie kursy lub dostosować działalność do przepisów obowiązujących szkoły niepubliczne posiadające uprawnienia szkół publicznych. Zgodnie z art. 104 ustawy szkoły niepubliczne nieposiadające uprawnień szkoły publicznej mogą prowadzić działalność na podstawie dotychczasowych przepisów do czasu zakończenia kształcenia w tej szkole, nie dłużej jednak niż do 31 sierpnia 2021 r. Do szkół tych na rok szkolny 2019/2020 i lata następne nie prowadzi się postępowania rekrutacyjnego. Natomiast szkoła niepubliczna posiadająca uprawnienia szkoły publicznej przed dniem wejścia w życie ustawy staje się szkołą niepubliczną w rozumieniu ustawy i jest zobowiązana do dnia 30 listopada 2019 r. dostosować swoją działalność oraz statut do nowych przepisów. Wynika to z art. 104 ust. 5 ustawy. Uczniowie szkół policealnych dla młodzieży oraz słuchacze szkół policealnych dla dorosłych, którzy rozpoczęli naukę przed 1 września 2019 r., na mocy art. 94 ust. 4 ustawy uczą się zawodu zgodnie z dotychczasowymi rozpo-

razządzeniami, czyli rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Do szkół niepublicznych stosuje się również przepisy art. 68 ust. 7 – 7d ustawy Prawo oświatowe, dotyczące organizacji kształcenia zawodowego.

Nowelizacja ustawy Prawo oświatowe obejmuje również art. 26, dotyczący realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego. Modyfikacja zakłada wprowadzenie obowiązku corocznego przeprowadzania diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psycho-

aktywnych. Diagnoza ta będzie przeprowadzana przez dyrektora szkoły lub upoważnionego przez niego pracownika. Dopiero na podstawie ww. diagnozy możliwe będzie przygotowanie programu wychowawczo-profilaktycznego. Przepisy art. 26 ustawy nie obejmują przedszkoli, szkół dla dorosłych, branżowych szkół II stopnia oraz szkół policealnych.

Niepubliczne przedszkola i szkoły są obowiązane do organizowania kształcenia specjalnego na podstawie art. 177 Prawo oświatowe. Przepis ten nakazuje im stosować odpowiednio regulacje prawne dotyczące kształcenia specjalnego przeznaczone dla szkół publicznych. Nowelizacja rozszerzyła zakres art. 177 Prawo oświatowe o konieczność odpowiedniego stosowania przez niepubliczne szkoły i przedszkola:

1) przepisów dotyczących organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania

przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2017 r. poz. 1616),

2) przepisów dotyczących konieczności zapewnienia dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2017 r. poz. 1591 ze zm.).

Romuald Mazur
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży w 2019 roku

Za chwilę kończy się rok szkolny, pełen emocji i wrażeń, a przed uczniami wakacyjny relaks. Nie będą za to odpoczywać organizatorzy letniego wypoczynku oraz służby czuwające nad bezpieczeństwem dzieci i młodzieży. Zwłaszcza na tych pierwszych ciąży ogromna odpowiedzialność za stworzenie takich warunków na obozie, koloniach lub półkoloniach, by wszystkie przebywające tam dzieci wróciły do domów zadowolone i zdrowe.

Kto może być organizatorem wypoczynku dzieci i młodzieży?

1. szkoły i placówki,

2. przedsiębiorcy wpisani do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, zgodnie

z ustawą z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2361 ze zm.),

3. osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, inne niż wymienione w pkt 1 i 2, organizujące wypoczynek w celu:

a) niezarobkowym albo

b) zarobkowym, jeżeli organizowany wypoczynek nie stanowi imprezy turystycznej, o której mowa w art. 4 pkt 2 ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

Zarobkowo wypoczynek, który jest imprezą turystyczną, mogą organi-

zować tylko przedsiębiorcy wpisani do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Jedynie półkolonie nie są imprezą turystyczną i mogą być organizowane zarobkowo przez osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, inne niż szkoły i placówki. W przypadku organizowania wypoczynku, który jest imprezą turystyczną, w celu zarobkowym należy wcześniej dopełnić formalności określonych w ustawie o usługach turystycznych (art. 4 ust. 1), wpisując się do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

Organem właściwym do dokonania wpisu do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiają-

jących nabywanie powiązanych usług turystycznych jest urząd marszałkowski.

Do głównych obowiązków organizatorów wycieczek należy:

- zapewnienie programu wycieczki i zajęć dostosowanych do wieku, zainteresowań i potrzeb uczestników, ich stanu zdrowia, sprawności fizycznej i umiejętności;
- zapewnienie żywienia zgodnego z zasadami higieny żywienia określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2018 poz. 1541 ze zm.);
- zapewnienie bezpiecznego korzystania z wyznaczonego obszaru wodnego zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. 2018 poz. 1482);
- zapewnienie bezpiecznego przebywania w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich zgodnie z ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. 2011 Nr 208 poz. 1241 ze zm.);
- informowanie rodziców uczestnika albo pełnoletniego uczestnika wycieczki o warunkach organizacji wycieczki, w szczególności o terminie, miejscu lub trasie wycieczki, jego programie i regulaminie;
- założenie dla uczestnika wycieczki karty kwalifikacyjnej;
- przechowywanie dokumentacji dotyczącej zgłoszenia wycieczki i dokumentacji wycieczki przez okres 5 lat od dnia usunięcia zgłoszenia z bazy wycieczki.

Każdy organizator wycieczki mający siedzibę na terenie wojewódz-

stwa podlaskiego zobowiązany jest zgłosić wycieczkę do Kuratorium Oświaty w Białymstoku:

- drogą elektroniczną poprzez wypełnienie formularza on-line na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej <http://wycieczek.men.gov.pl>,

- podpisany wydruk wypełnionego formularza elektronicznego zamieszczonego w bazie wycieczki należy przesłać do Kuratorium Oświaty w Białymstoku (decyduje data stempla pocztowego) lub dostarczyć osobiście. Możliwe jest również użycie podpisu elektronicznego – wówczas wysłanie wersji papierowej nie jest wymagane.

Baza wycieczki to zbiór danych o organizatorach wycieczki i zgłoszonych przez nich formach wycieczki dzieci i młodzieży. Kurator weryfikuje zgłoszenie i niezwłocznie odsyła do korekty albo akceptuje, zamieszczając w bazie wycieczki. Służby zobowiązane do pełnienia nadzoru nad organizacją wycieczki dzieci i młodzieży w zakresie swoich kompetencji, otrzymują z bazy wycieczki informację umożliwiającą podjęcie niezbędnych działań nadzorczych. Z bazy korzystają również rodzice, którzy mogą sprawdzić, czy organizator wycieczki ich dzieci spełnia warunki określone w przepisach prawa.

Zgłoszenia dokonuje się:

- najpóźniej 21 dni przed terminem rozpoczęcia wycieczki w przypadku wycieczki poza miejscem zamieszkania w kraju,

- najpóźniej 14 dni przed terminem rozpoczęcia wycieczki w przypadku półkolonii oraz wycieczki za granicą,

- najpóźniej na 7 dni przed terminem rozpoczęcia wycieczki w przypadkach uzasadnionych względami spo-

łecznymi, np. koniecznością organizowania działań adresowanych do dzieci i młodzieży w związku z negatywnymi skutkami klęsk żywiołowych, organizowanie wycieczki ze środków publicznych na organizację wycieczki lub dofinansowanie dla uczestników z rodzin o niskim statusie ekonomicznym.

W przypadku niedopełnienia wyżej wymienionych terminów wydawane będą decyzje administracyjne o odmowie umieszczenia zgłoszenia wycieczki w bazie. Wycieczka może się odbyć wyłącznie po umieszczeniu zgłoszenia wycieczki w bazie wycieczki, w przeciwnym razie na organizatora zostanie nałożona kara grzywny.

Zgłoszeniu do bazy wycieczki nie podlega zamiar zorganizowania wycieczki przez szkołę lub placówkę, trwającego do 3 dni. Dyrektor szkoły lub placówki zawiadamia organ prowadzący oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny o zamiarze zorganizowania wycieczki, przekazując tym organom kartę wycieczki, której wzór określa rozporządzenie w sprawie wycieczki dzieci i młodzieży.

Na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Białymstoku w zakładce „Wycieczki” znajdują się bieżące informacje dla organizatorów i uczestników wycieczki.

Serdecznie zachęcamy rodziców do sprawdzania, czy wycieczka, w której mają wziąć udział ich dzieci, został umieszczony w ogólnopolskiej bazie wycieczki.

Magdalena Kozłowska
inspektor Wydziału Kadr
i Organizacji
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Wędrówka po Nieprzetartym Szlaku

Czy ktoś jeszcze pamięta, co kryje się pod hasłem Nieprzetarty Szlak? Domyślam się, że tylko nielicznym coś ono mówi. Konieczne jest więc słowo wyjaśnienia. Nieprzetarty Szlak - to nie nazwa rajdu turystyki pieszej przez bagna nad Biebrzą, ani wyprawa szkoły przetrwania w nieznanne ostępy Puszczy Knyszyńskiej ani wycieczka miejscami nieznanymi dla przyjezdnych na Podlasie. To nazwa ruchu programowego Związku Harcerstwa Polskiego (w skrócie: NS ZHP). Ruchu, który wypracował metodykę pracy zuchowej i harcerskiej z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami.

Trochę historii...

Początki Nieprzetartego Szlaku sięgają 1958 roku. Wtedy to w trakcie organizowanego w Rabce-Zdroju przez Główną Kwaterę ZHP oraz Ministerstwo Zdrowia i Ministerstwo Oświaty pierwszego kursu dla nauczycieli i wychowawców zakładów leczniczych wydarzyło się coś, co dało początek ruchowi. Pomysłodawcą i inspiratorem ruchu była hm Maria Łyczko. Tu najlepiej przywołać gawędę o wydarzeniach, które miały wtedy miejsce:

... W mroźny i śnieżny marcowy dzień wyruszyła ze schroniska na Turbaczu grupa kursantów, kierując się w stronę Lubonia. Szlak był pokryty głębokim, białym śniegiem, a droga do szczytu daleka i bardzo uciążliwa. Po wyczerpującej wędrówce zdobyli szczyt. Nocą ruszyli w drogę powrotną. Trudności piętrzyły się, noc była ciemna, szlak gdzieś się gubił w świerkach i zaroślach. Światła Rabki nie było widać. Idący uparcie torowali sobie drogę w zaspach. Do schroniska wrócili bardzo wyczerpani, utrudzeni, ale bardzo szczęśliwi. Czekająca na nich pełna niepokoju komendantka kursu druhna Maria Łyczko. Trudy wyprawy - wyczerpujący wysiłek, wspólne pokonywanie zmęczenia i systematyczne dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu skojarzyły się kursantom z ciężką pracą, jaką wykonują codziennie, torując dzieciom drogę do pełnowartościowego życia. Nazwa kursu narzuciła się sama - Nieprzetarty

Szlak.

W ubiegłym roku minęło 60 lat od tych historycznych wydarzeń, lat wypełnionych pracą z dziećmi i młodzieżą z niepełnosprawnościami...

Trochę idei...

Harcerstwo otwiera przed młodymi ludźmi możliwość wszechstronnego rozwoju, kształtowania osobowości, pogłębiania wiedzy i umiejętności, rozszerzania zainteresowań i budzenia ciekawości w poznawaniu otaczającego świata.

Harcerstwo daje szansę bycia prawdziwym, współczesnym patriotą i świadomym obywatelem demokratycznego społeczeństwa, poznania praw i obowiązków wobec społeczeństwa i państwa.

Harcerstwo wskazuje, czym jest odpowiedzialność za siebie i innych, za słowa, czyny i decyzje, umiejętne godzenie i równoważenie obowiązków wynikających z pełnienia ról społecznych. Wskazuje znaczenie pracy nad sobą, planowania indywidualnego rozwoju, dążenia do wszechstronnej doskonałości, upartego realizowania wyznaczonych celów.

Harcerstwo uczy bycia aktywnym członkiem wspólnot i działania zgodnego z systemem wartości, zawartym w Prawie i Przyrzeczeniu Harcerskim, a także wyznawanej religii. Uczy odróżniania dobra od zła, radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych, kreatywności oraz realizowania zadań zawsze zgodnego z przyjętymi zasadami i normami.

Harcerstwo pokazuje, jak „budować mosty i burzyć bariery”, jak pozytywnie patrzeć na siebie, innych, otaczający świat. Wskazuje, jak uczyć się, poznając i poszukując rozwiązań problemów dotyczących najbliższego i dalszego świata.

(...a kiedyś słyszałem, że działalność harcerska sprowadza się do palenia ognisk, budowania szałasów i zbierania pustych butelek...)

Trochę metodyki...

Co takiego jest w metodzie harcerskiej, co umożliwia realizację

wszystkich założeń i zadań zawartych w idei związku? Otóż, harcerska służba oparta jest na kilku podstawowych zasadach, które pozwalają osiągać harcerskie ideały.

Prawo i Przeczenie - to harcerski dekalog, kodeks postępowania, czyli swoisty drogowskaz mówiący, jak postępować, jak żyć.

Uczenie przez działanie - to podejmowanie różnorodnych aktywności, indywidualnie czy wspólnie z rówieśnikami. Młody człowiek w trakcie zdobywania gwiazdek, sprawności, stopni, w czasie biwaków, obozów, zbiórek - doświadcza, próbuje, przeżywa, sprawdza, tworzy, rozwiązuje i w ten sposób „wchodzi” w dorosłe życie.

Stymulujący program - tak wszechstronny, jak wszechstronny powinien być rozwój, taki aby każdy mógł znaleźć w nim coś dla siebie. Celem jest rozbudzanie zainteresowań, zaciekawienie, zachęcenie do zdobywania nowej wiedzy i umiejętności, poszukiwania dróg indywidualnego rozwoju. To wszystko musi się złożyć na program: zastępu, drużyny, hufca, chorągwi, całego związku. Program jest pożyteczny i potrzebny każdemu, kto w nim uczestniczy, jest wciąż aktualizowany i tworzony w perspektywie

otaczającej nas rzeczywistości.

Metoda harcerska opiera się na pracy małych grup. Zastęp, to grupa przyjaciół, która pozwala na znalezienie swojego miejsca i sprawdzenie się w samodzielnym działaniu. Praca w małych grupach przynosi wymierne efekty wychowawcze, ponieważ łatwiej jest dotrzeć do każdego, dostrzec jego wartość, pomóc mu pokonać słabości, porozmawiać z nim, poznać go.

Metoda harcerska daje świetne efekty, bo charakteryzuje ją dobroć, czyli opiera się na dobrej woli młodego człowieka. Tu każdy ma prawo do podejmowania decyzji związanych z własnym rozwojem i aktywnym uczestnictwem w życiu organizacji.

Pozytywność podejmowanych działań.

W każdym harcerzu rozbudzone jest poczucie piękna i dobra, rozwijanie zdolności oraz pielęgnowanie wartości. Istotna jest wiara we własne siły i możliwości, która pozwala rozwijać się.

Pośredniość metody - wychowanie w harcerstwie następuje nie wprost, ale przez podejmowanie działań, zdobywanie coraz wyższych

stopni i nowych sprawności, uczestnictwo w atrakcyjnym programie. Celem jest podejmowanie przez każdego wysiłku, a nie proponowanie gotowych rozwiązań.

Wzajemne oddziaływanie, to proces zachodzący tam, gdzie jedni uczą się od drugich przez wzorowe postępowanie, przykład osobisty i baczna obserwację innych. Istotną rolę odgrywa współzawodnictwo, którego celem jest zawsze wszechstronny rozwój. W grupie rówieśników każdy nie tylko może pokazać, co wie, co umie, czego może nauczyć innych, ale też może uczyć się od innych.

Sukces metody opiera się także na uświadomieniu przez harcerza konieczności własnego rozwoju, swoich potrzeb i możliwości. Wiedzy, po co właściwie w harcerstwie jesteśmy.

Metoda harcerska stwarza możliwość, aby każdy indywidualnie, niezależnie od wieku, płci, doświadczenia, zainteresowań, mógł znaleźć swoje miejsce w ZHP.

W harcerstwie wszystko jest zwyczajne i dostosowane do warunków, w których żyjemy – po prostu zgodne z naturą. Zuchy bawią się, harcerze uczestniczą w grze, harcerze starsi poszukują, a wędrownicy podej-

mują służbę. Dzieje się tak po to, by każdy miał możliwość rozwoju zgodnie ze swoimi możliwościami i potrzebami. Ścisłe powiązanie między wszystkimi cechami metody harcerskiej i ich umiejętne wykorzystywanie daje najlepsze rezultaty w pracy wychowawczej.

Na Nieprzetartym Szlaku...

Jest nas w Związku około 6 tysięcy – zuchów, harcerzy i instruktorów. Pełnimy harcerską służbę na terenie szeregu szkół i placówek specjalnych, ośrodków wychowawczych i resocjalizacyjnych. Metoda harcerska okazała się doskonałym narzędziem wspierającym i uzupełniającym proces rehabilitacji i rewalidacji uczniów z niepełnościami.

Kadra Nieprzetartego Szlaku to doskonale przygotowani do pełnienia instruktorskiej służby nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy specjaliści, psychologowie i terapeuci. Umiejętności, doświadczenie i wiedzę harcerską zdobywają na ogólnopolskich kursach organizowanych przez Główną Kwaterę ZHP.

Nieprzetarty Szlak czynnie uczestniczy we wszystkich przedsięwzięciach i zamierzeniach Związku – zlotach, rajdach, biwakach i obozach. Warto tu wspomnieć, że właśnie NS zaproponował całemu związkowi przedsięwzięcie programowe pt. „Odkrywczy Nieznanego Świata” – program pokazujący świat osób, w tym harcerzy i zuchów, z niepełnościami. Program przybliżał problematykę niepełności, uczył obcowania z niewidomymi czy niesłyszącymi, pokazywał problemy życia codziennego osób z niepełnością intelektualną. Realizację programu podjęło kilkaset gromad zuchowych i drużyn harcerskich Związku, co z całą pewnością przyczyniło się do lepszego poznania niepełnosprawnych harcerzy i zrozumienia problemów ich świata.

Zapraszam do odwiedzenia nas na Nieprzetartym Szlaku...

hm. Krzysztof Broda
Kierownik Referatu NS
Chorągwi Białostockiej ZHP

Wizja „nowego wychowania” do kultury życia, prawdy i miłości w pedagogice Marii Montessori

(...) miłość oderwana od poczucia odpowiedzialności za osobę jest zaprzeczeniem samej siebie, jest zawsze i z reguły egoizmem. Im więcej poczucia odpowiedzialności za osobę, tym więcej prawdziwej miłości.

Karol Wojtyła „Miłość i odpowiedzialność”

Wstęp

W pedagogice Montessori szanuje się uniwersalną, niepowtarzalną osobowość dziecka z jego wewnętrznymi siłami samoorganizacji. Maria Montessori uważała, że zjawisko miłości jest wewnętrznym źródłem dziecka i najsilniejszą energią w kosmicznym życiu oraz edukacji holistycznej.

Nowy nauczyciel podąża swoją własną autentyczną ścieżką wspierany przez pedagogikę Montessori oraz prowadzony przez własny, otwarty umysł.

Każda sytuacja edukacyjna jest uznawana jako dynamiczne zjawisko kosmiczne z udziałem dzieci i nauczyciela. Nauczyciel dostrzega tę nierozzerwalną sytuację poprzez integralne działania kultury, tj. kulturę otwartości umysłu, kulturę stałego uczenia się, kulturę płynnego dialogu, kulturę ostatecznego intuicyjnego działania, kulturę akceptacji i nieosądzania, kulturę intuicyjnej percepcji, kulturę rozkwitania.

Integralne działania kultury dają swobodę autentycznego i prawdziwego zachowania się w sytuacjach pedagogicznych.

Spotkanie z dzieckiem tworzy wyjątkowy moment, to chwila, która w swej istocie niesie pewną niepowtarzalność, wyjątkowość i niezwykłość. Ilekroć dochodzi do spotkania nauczyciela z wychowankiem pojawia się szansa na wzajemne oddziaływanie, pewną twórczość i niekiedy zaskakujący finał. Za każdym razem nasza uwaga jest skierowana na dziecko, na wejście w jego potrzeby, zainteresowania i fascynacje. Jeśli podążamy tą drogą wysyłamy wyraźny sygnał, że otoczyliśmy dziecko miłością, ufamy mu, odnosimy się z szacunkiem do jego decyzji i działań, a to dobra droga ku nauce odpowiedzialności za siebie,

innych ludzi i świat.

Dzieci montessoriańskie przebywają w środowisku, które społecznie przygotowuje do życia pod wieloma aspektami. Dokonuje się tam nauka odpowiedzialności za swoje wybory, ale i ponoszenie za nie ewentualnych konsekwencji, odbywa się to poprzez kontakt z przedmiotem jak również w wyniku naśladowania zachowań nauczyciela. Dziecko otoczone miłością, uwagą i szacunkiem będzie przenosić te przykłady na codzienne sytuacje. Z wewnętrzną radością i przekonaniem ukaże swoją postawę w duchu miłości i odpowiedzialności.

I. Nowe wyzwania XXI wieku dla edukacji.

XXI wiek przynosi nam nowe wyzwania edukacyjne i aby poradzić sobie z nimi, *możemy potrzebować zestawu umiejętności przetrwania*, takich jak: *kreatywność, krytyczne myślenie i umiejętność rozwiązywania problemów, podejmowania decyzji, współpraca w całej sieci, inicjatywa i przedsiębiorczość, skuteczna komunikacja w mowie i piśmie, dostęp i analiza danych, umiejętność korzystania z informacji i technologii informacyjnych (ICT), ciekawość i wyobraźnia, świadomość moralna, odpowiedzialność społeczna* (Deklaracja z Lund).

Maria Montessori w swoich pracach i wykładach wielokrotnie podkreślała potrzebę interdyscyplinarnych badań nad rozwojem dziecka i stwarzanie optymalnych warunków dla tego rozwoju. Aktualne odkrycia neurobiologów dotyczące pracy ludzkiego mózgu potwierdzają jej pionierskie i intuicyjne podejście do naturalnych procesów uczenia się dzieci.

Dzisiejsze nauczanie szkolne sprządza się często do przekazywania

dzieciom informacji, rozwijając tzw. twarde kompetencje, łatwe do sprawdzenia za pomocą testów, często zaniedbując kompetencje miękkie takie jak: kreatywność, umiejętność pracy w grupie, czy zdolność wyszukiwania i selekcji informacji (Żylińska M. 2013, s.10).

Podkreśla się ogromną rolę środowiska jako stymulatora dziecięcej aktywności, naturalnej motywacji do uczenia się nowych rzeczy i ciekawości poznawczej. Efektywność nauczania w dużej mierze *zależy nie tylko od czasu, ale również od głębokości przekazywanej informacji, a to oznacza, że na proces uczenia się wpływ mają jakość edukacji i rodzaj uczniowskiej aktywności, a więc i zadania przygotowane przez nauczyciela.* (Żylińska M 2013, s.24)

Zatem najefektywniejszy system nauczania to taki, który, uwzględniając biologiczne uwarunkowania, bazuje na wrodzonych zdolnościach i predyspozycjach. (Żylińska M 2013, s.40) I tu dochodzimy do roli środowiska, w jakim wychowuje się i naucza dzieci.

W tradycyjnych przedszkolach i szkołach dominują grupy jednolite wiekowo, dzieci uczą się w tym samym czasie tych samych treści, pomoce dydaktyczne służą głównie nauczycielowi, wybrane sytuacje edukacyjne stymulują samodzielność dziecka. Zgoła inne warunki panują w placówkach montessoriańskich, gdzie zróżnicowane wiekowo grupy dzieci rozwijają swoje predyspozycje w specjalnie „przygotowanym otoczeniu”, wyposażonym w materiał rozwojowy. Dzieci tu uczą się zgodnie ze swoimi zainteresowaniami, potrzebami i możliwościami w ciągu całego dnia, samodzielnie odkrywając świat i nabywając różne umiejętności.

II. Miłość do działania i niezależność.

W wychowaniu opartym na koncepcji pedagogicznej Marii Montessori rola przygotowanego otoczenia i nauczyciela ma charakter pośredni, ponieważ jest ono tu rozumiane jako *wspierające towarzyszenie dziecku na jego drodze ku sobie samemu* (Berg H. K. 2007, s. 34). Pierwszoplanowego znaczenia nabiera tu aktywność własna dzieci, dążenie do samodzielności, którą najpełniej wyraża prośba dziecka do nauczyciela: *Pomóż mi zrobić to samodzielnie*.

Według Jean Piaget *Wszystko to, co robimy dla lub za ucznia, pozbawia go możliwości zrobienia tego samemu*. Swobodny wybór materiału rozwojowego, czasu i miejsca pracy przez dziecko wzmacnia jego ciekawość poznawczą i aktywność oraz uniezależnienie od pomocy dorosłych. Tak przygotowane otoczenie nie wywiera na dziecko presji i tym samym nie hamuje jego rozwoju. Motywuje je do działań, rozwija zainteresowania i zaspokaja potrzeby rozwojowe. Nie bez znaczenia są tu dobre relacje między nauczycielem a dzieckiem i innymi dziećmi w grupie oraz poczucie bezpieczeństwa. Dzieciom tak naprawdę nie są potrzebne jakieś lepsze czy nowsze metody, tylko ludzie, którzy otwarci są na zmiany.

Stymulowanie dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym nie jest sprawą trudną. Nauczyciel dostaje od każdego malucha ogromny kredyt zaufania. Dzieci są w stanie zrobić wiele dla „swojej pani”. Doceniając to, co już zrobiły i odpowiednio je zachęcając, można uczyć je wytrwałości i konsekwencji w działaniu (Żylińska M 2013, s. 60). Ważny jest również dobór treści nauczania, aby dzieci mogły zajmować się tym, co je interesuje i zachwycać się otaczającym światem.

Co sprawia zatem, że pedagogika Montessori pozwala dzieciom, a potem dorosłym absolwentom szkół Montessori zyskiwać lepszą orientację w życiu? Danie dziecku konkretnego do ręki – to klarowny układ i struktura materiału rozwojowego (zmaterializowa-

wana abstrakcja) oraz kryjąca się za nim filozofia, pozwalająca doświadczyć dziecku siebie jako integralnej części większej całości. Zamiast uczyć dziecka szczegółów pozwalamy mu doświadczać świata widzialnego i niewidzialnego jako całości (Kaul C. D. 2005).

III. Od ćwiczeń praktycznych dnia codziennego do wychowania kosmicznego.

Maria Montessori twierdziła, że integracja ciała, psyche i ducha, czyli budowa osobowości dziecka dokonuje się przez ruch. Dzieci kochają ruch i sensowne zajęcia. Opracowała tzw. ćwiczenia codziennego dnia, których głównym zadaniem jest przygotowanie ciała do podejmowania aktywności wewnętrznej. Przybory do ćwiczeń z życia codziennego muszą odpowiadać zapotrzebowaniom poprzez piękną formę, kolor, wielkość dostosowaną do rączki dziecka i powinny być utrzymane w czystości. Dzieci lubią te ćwiczenia, ponieważ łączą się one z codziennymi czynnościami domowymi takimi jak obchodzenie się z wodą, otwieranie i zamykanie, zapinanie i zawiązywanie, noszenie, cięcie itd.

Dla dzieci najmłodszych ćwiczenia te są celem samym w sobie, fascynuje je sama czynność wycierania czy przelewania, bez planowania rezultatu czy zainteresowania skutkiem pracy. Nieco później dzieci zwracają już uwagę na dokładność i kompletność samego działania. Następnym etapem jest dostrzeganie przez dzieci skutku działania, zwracają one uwagę na porządek w otoczeniu i rozumieją, że jest on wynikiem pracy. W ten sposób nabyte umiejętności przenoszą na swoje otoczenie oraz do życia społecznego.

Ruch i aktywność stanowią integralną cechę dzieciństwa. W klasach Montessori docenia się i nadaje wartość potrzebie aktywności intelektualnej, emocjonalnej i praktycznej poprzez zasadę wolnego wyboru pracy (rodzaju aktywności), miejsca i czasu. Rola dorosłego polega tu na umożliwieniu dzieciom tej aktywności oraz powstrzy-

mywania się od nadmiernej pomocy, a także uważnej obserwacji sterowanej współczującą miłością:

Człowiek, który nie kocha, dostrzega u innych jedynie błędy (...). Tylko ten, kto kocha jest prawdziwie widzącym i tylko on może dostrzec i zrozumieć delikatne objawienie dziecka i tylko przed nim dziecko będzie w stanie pokazać swą prawdziwą naturę (Holtstiege za Berg H. K. 2007, s. 39).

Aby umożliwić dziecku odkrywanie swoich niepowtarzalnych możliwości i szans, należy umożliwić mu samodzielne wypracowanie podstawowych zasad odkrywania i dalszego przekazywania wartości. Pedagogika Montessori stwarza możliwość doświadczenia własnej osoby jako istoty wartościowej.

Z chrześcijańskiego punktu widzenia celem życia ludzkiego jest jego świętość. I tu można mówić o paradygmatycznym charakterze miłości. Człowiek sam w sobie jest wartością i spotyka na swej drodze inne wartości w osobach ludzkich. Miłość jako cnota jest afirmacją drugiej osoby i tworzy się w woli. Przeżywanie miłości jako aktu woli prowadzi do odpowiedzialności za drugiego człowieka. Zatem miłość polega na zaangażowaniu wolności.

Miłość jest wypadkową prawdy, dobra i wolności. Może być rzeczywista, gdy bazuje na prawdzie, zwłaszcza na prawdzie o dobru, i gdy urzeczywistnia się w wolności.

W pedagogice Montessori nauka i wartości, poprzez życie wartościami, w produktywny sposób łączy ze sobą antropologię, etykę i myślenie ekologiczne. *Jeśli dzieci dorastają samodzielnie i same są w stanie tego doświadczyć, rodzi się w nich wewnętrzna dyscyplina, której najwyraźniejszą konsekwencją możemy porównać z tym, co określilibyśmy jako szacunek wobec pracy oraz poszanowania praw innych (...). Wynikiem takiej pracy nie jest „izolacja moralna”, wręcz przeciwnie. Z tej pracy rodzi się wśród dzieci wzajemny szacunek, serdeczność – uczucia, które łączą ludzi, zamiast ich dzielić.* (Berg H. K. 2007 s. 81 za Montessori M.)

Maria Montessori wszystkie wartości, które wypracowała z dziećmi zintegrowała w Wychowaniu Kosmicznym. Używała pojęcia „kosmiczne wykształcenie”, aby określić tę wiedzę, którą musimy przekazać dzieciom - o kosmicznym planie, o rozwoju człowieka i jego miejscu we wszechświecie.

Wyraz „kosmos” pochodzi z języka greckiego i oznacza porządek, ład. W antycznej filozofii greckiej używano go, aby nazwać porządek w świecie ujmowanym jako całość. Wychowanie Kosmiczne - to miejsce człowieka w tym łaździe oraz określenie jego zadań.

Gdy dziecko przychodzi na świat, to „przygotowane otoczenie” daje mu szansę rozwoju. Porządek, ład zewnętrzny jaki dziecko ma wokół siebie pozwala mu budować swój własny porządek wewnętrzny. W takim uporządkowanym otoczeniu dziecku łatwiej jest się orientować. I gdy zdobędzie ono tę orientację, to czuje się pewnie i ma oparcie w otaczającym świecie. Z kolei, gdy ma się pewność i oparcie, to czuje się błogość, wyciszenie i zaufanie. To zaufanie do otoczenia powoduje, że dziecko ma zaufanie do siebie samego, jest odpowiedzialne za siebie i samodzielne.

Pokój na świecie i ekologia – to kolejne dwie sprawy, które poruszyła Montessori, dając tym samym już z goła osiemdziesiąt lat temu pedagogiczną odpowiedź na ekologiczne wyzwania teraźniejszości.

Montessori miała tu na myśli to, że człowiekowi dany jest spójny i wspólny porządek istnienia: kosmos, a jednocześnie człowiek ma jakieś szczególne zadanie w tym świecie.

Człowiek jako jedyna istota rozumna żyjąca ma możliwość świadomego wkraczania i ingerowania w ten kosmiczny porządek. I to dlatego właśnie na nim spoczywa obowiązek zachowania równowagi w świecie, a także zadanie upiększania, rozwijania i poprawiania go tak, aby kosmos nie przerodził się w chaos.

Zyskać orientację – wizja wychowania do kultury życia, prawdy i mi-

łości.

Ralf Girg z Niemiec podczas XIV Kongresu Montessori Europa w Budapeszcie przedstawił warunki jakie współcześnie należy spełnić, aby można było mówić o autentycznym działaniu montessoriańskim na rzecz rozwoju. Wymienił m.in.:

1. Prawdziwa Montessori istnieje, jeżeli jesteśmy głęboko poruszeni naszym działaniem pedagogicznym.

2. Prawdziwa Montessori ma miejsce, gdy jesteśmy w stanie opowiadać o rozwoju osobowości i wzroście poczucia tożsamości.

3. W Montessori dzieci uczą się rozumieć wzajemne powiązania zjawisk kosmicznych.

4. Autentyczna Montessori jest nauczaniem szkolnym i nauczaniem alternatywnym (deschooling - odszkolnieniem) jednocześnie. To jest nauka w życiu poprzez życie.

5. Autentyczna Montessori szanuje uniwersalną, niepowtarzalną osobowość każdego dziecka z jego wewnętrznymi siłami samoorganizacji.

6. Dla Marii Montessori zjawisko miłości jest wewnętrznym źródłem dziecka i najsilniejszą energią w kosmicznym życiu oraz edukacji holistycznej.

7. Autentyczna Montessori stawia wyzwanie kreatywności nowemu nauczycielowi. Pedagogika Montessori w praktyce jest zróżnicowana i kolorowa.

8. Montessori postrzegała istotę ludzką jako indywidualium, osobowość, której nie da się podzielić na oddzielne części w celu zbadania. Wszyscy nauczyciele i wychowawcy powinni starać się pomóc indywidualnościom rozwinać ich wewnętrzny potencjał i wyjątkowe talenty, ponieważ to oni będą twórcami przyszłego świata. (Girg R., 2013)

Młodzi ludzie, którzy doświadczyli zrozumienia i odpowiedniej stymulacji

w poprzednich okresach życia, mają dobry kontakt ze społeczeństwem i z samym sobą. Wkraczają w życie z bagażem pozytywnych doświadczeń, które pomimo napotykaných trudności w sposób odpowiedzialny próbują rozwiązać. Natomiast „nowy nauczyciel” podąża swoją własną autentyczną ścieżką wspierany przez pedagogikę Montessori oraz prowadzony przez własny, otwarty umysł. Każda sytuacja edukacyjna jest postrzegana jako dynamiczne zjawisko kosmiczne z udziałem dzieci i nauczyciela.

Kultura działa integralnie, łącząc otwartość umysłu, stałe uczenie się, płynny dialog, intuicyjne działanie, akceptację i nieosądzanie, koncentrację, intuicyjną percepcję oraz rozkwitanie. Integrowanie kultury daje swobodę autentycznego i prawdziwego działania. Według Girga: nowi nauczyciele i zespoły w instytucjach edukacyjnych korzystają z podstaw i przekształceń pedagogiki Marii Montessori na swój własny, wyjątkowy sposób, opracowując własne kosmiczne zadania działają autentycznie i prawdziwie.

**Monika Mariola Kondracka,
Agnieszka Dzierka
„Fundacja Kto Mi
Dał Skrzydła”**

Bibliografia

1. Berg H. K. (2007), Maria Montessori – poszukiwanie życia razem z dziećmi, Kielce, Wydawnictwo JEDNOŚĆ.
2. Girg R. (2013), Authentic and true action? – Timelles Montessori Essentials Within and Beyond, niepublikowany wykład, Budapeszt, IV Congress Montessori Europe.
3. Żylińska M. (2013), Neurodydaktyka. Nauczanie i uczenie się przyjazne mózgowi, Toruń, Wydawnictwo Naukowe UMK.
4. Lubelski Oddział Polskiego Stowarzyszenia Montessori, Deklaracja z Lund <http://www.psmontessori.lublin.pl/> - aktualna w dniu 04.01.2015

Pierwsze kroki z origami

Mówi się, że obecne dzieci zajęte są smartfonami, tabletami czy też innymi osiągnięciami nowoczesnej techniki. Obecne pokolenie coraz częściej ma problemy z podstawowymi czynnościami takimi jak: zawiązywanie butów, równe wycinanie nożyczkami, prawidłowe trzymanie myszki komputerowej. Często są wyręczane przez nadgorliwych rodziców, czy też zabieganych opiekunów – Daj, zrobię szybciej. Od wielu lat jestem entuzjastką składania papieru, czyli origami. Już w pierwszej klasie, w pierwszym tygodniu rozdaję kartki dzieciom i krok po kroku rozpoczynamy zabawę z origami. Zaginając papier w odpowiedni sposób, można stworzyć ciekawe figurki, a uruchamiając wyobraźnię, można za pomocą tej formy przedstawić dosłownie wszystko. Przy składaniu należy zachować spokój, dokładność i cierpliwość. Origami jest formą zajęć plastyczno-technicznych, która nie wymaga wybitnych zdolności plastycznych lecz dokładności i precyzji. Sztuka ta wymaga precyzji składania, koncentracji, wykonania poszczególnych czynności w ściśle określonej kolej-

ności – to ma wpływ na naukę logicznego myślenia. Origami pobudza układ nerwowy, integrując w czasie składania papieru pracę obu półkul mózgowych. Dzięki temu dziecko odbiera wrażenia, angażując wszystkie możliwe zmysły. Zajęcia mają za zadanie rozwijać, kształtować, odkrywać talenty, zdolności i zainteresowania uczniów. Początki nie są łatwe. Myli się prawa z lewą stroną, góra i dół, skosy itp. Satysfakcja jednak z wykonanej samodzielnie zabawki jest wielka. Poprzez origami wspianale powtarzamy geometrię, uczymy się cierpliwości, wytrwałości. Na zebraniu zaproponowałam rodzicom spotkanie z plastyką. Myślałam, że w obecnej dobie życia, wiecznym braku czasu, rodzice niechętnie podejną do tego projektu. Moje zdziwienie było wielkie, kiedy na takie spotkanie przyszło wielu rodziców ze swoimi dziećmi, nawet i rodzeństwem uczniów. Wykonywaliliśmy wspólnie ozdoby choinkowe, pocztówki, kusudamy, ozdoby z quilingu, decoupage czy też kwiaty z foamiranu. Czas spędzony na swobodnych rozmowach był bezcenny.

Dzieci, obserwując rodziców, chętniej pracowały, podejmowały się trudnych zadań i wyzwań. Rodzice, podczas wykonywania prac, zaczęli swobodnie rozmawiać, żartować, śmiać się. Na początku z lekką nieśmiałością podchodzili do wykonywanych prac plastycznych, bojąc się trochę, czy aby nie zostaną skrytykowani, zaszufładowani, osądzeni. Słyszając pochwały, nabierali pewności siebie. W rozmowach między sobą wspominali swój czas spędzony w szkole, lepiej się poznawali. Wpłynęło to na lepszą integrację klasy, powstały nowe przyjaźnie nie tylko wśród dzieci, ale też i wśród rodziców. Nauczycielowi takie spotkania umożliwiły obserwację relacji rodzic – dziecko, ich stosunek do siebie. Spotkania z rodzicami i dziećmi są już stałym elementem roku szkolnego. Dorośli i dzieci chętnie uczestniczą w zajęciach. Jest to dla nich wspólnie miło spędzony czas.

Danuta Żołyńska
nauczyciel
w Szkole Podstawowej nr 29
im. Synów Pułku w Białymstoku

Taki mały, taki duży...

Idzie nowe...

1 września 2017 roku po raz pierwszy od osiemnastu lat pierwszoklasiści przekroczyli próg naszej szkoły. Rozpoczął się nowy etap w jej historii.

Pod jednym dachem, w tym samym budynku znalazły się dzieci sześć – i siedmioletnie oraz szesnastolatki, uczniowie klas trzecich gimnazjum. To aż 10 lat różnicy między najmłodszym a najstarszym rocznikiem! Przepaść wiekowa, obyczajowa, mentalna.

Co zrobić, aby zapewnić bezkonfliktowe współistnienie? Maluchy

odizolować, wydzielić bezpieczną strefę, wyznaczyć trasę: sala lekcyjna, toaleta, stołówka i z powrotem? No, jeszcze świetlica. Albo „oswoić” dużych i małych, żeby jedni nie patrzyli na drugich, jak na istoty z innej planety.

Projekt „Ja i mój młodszy kolega”

Z refleksji nad potrzebą podjęcia nowych działań wychowawczych zrodził się projekt „Ja i mój młodszy kolega”. Pomysł zaakceptowany przez dyrekcję szkoły szybko został wdrożony do realizacji. W połowie września do młodzieży dotarła informacja w tej

sprawie, mniej więcej tej treści:

Zachęcamy uczniów klas trzecich gimnazjum, aby włączyli się w całoroczny wolontariat, którego zadaniem jest objęcie opieką naszych milusińskich. Poszukujemy osób odpowiedzialnych, empatycznych i komunikatywnych. Odzew był nadzwyczajny. Zainteresowanych było więcej niż uczniów klas pierwszych. Na pierwszym spotkaniu organizacyjnym ustalono, co następuje:

1. Każdy wolontariusz zajmie się jednym dzieckiem.

2. Wolontariusz zobowiązuje się do codziennego odwiedzania swego podopiecznego,
3. Nie można wycofać się z wolontariatu ani zmienić sobie podopiecznego
4. Wolontariusz przejmuje cały trud tworzenia, podtrzymywania i umacniania jak najlepszych relacji ze swoim podopiecznym.
5. Pod koniec każdego semestru zostanie oceniony przez swego młodszego kolegę.
6. Pierwsze spotkanie będzie miało charakter integracyjny. Wolontariusze spotkają się w oddzielnych salach lekcyjnych z klasą Ia i Ib.
7. Wszyscy wolontariusze zostaną podzieleni na dwie grupy (przydzieleni do klasy Ia i Ib), każda grupa wybierze swego lidera, który będzie wraz z nauczycielem opiekunem projektu dbał o sprawny przebieg wspólnych spotkań.

Pierwsze spotkanie

Maluchy poinformowane zostały przez swoje wychowawczynie o tym, że przyjdą do nich starsi uczniowie. Każde dziecko otrzymało kolorowy identyfikator np. zielony kwadracik, żółty trójkąt, niebieski prostokąt. Tak samo oznakowani zostali opiekunowie, tylko w większym formacie. W ten sposób się rozpoznali: mały trójkąt i duży trójkąt, zielony kwadrat i duży zielony kwadrat tworzyły pary. Liderzy grup zainicjowali wspólną zabawę. Były płasy, bo nic tak nie łączy, jak wspólna zabawa. Potem dobranie się w pary - tu emocji było co niemiara, kiedy się szukali i rozpoznawali duzi i mali. Czas na rozmowę i bliższe poznanie się. Na przygotowanych wcześniej kartkach opiekunowie wpisali swoje imię i imię malucha oraz to, czego o sobie się dowiedzieli, a dzieci ozdobiły je rysunkami. Lody zostały przełamane.

Przybij piątkę

Zaangażowana w projekt młodzież wywiązywała się rzetelnie ze swoich obowiązków, choć niektórym trzeba było o tym przypomnieć. Codzienne odwiedziny, choć na chwilę, żeby zapytać: *Jak się masz?, Jak ci mija dzień? Dlaczego jesteś smutna?*, albo chociażby *Przybij piątkę*. Na długich przerwach widzieć można było taki oto obrazek: idzie wysoki dryblas, z gęstymi długimi włosami, których pozadrościć mogłaby niejedna dziewczyna, a obok niego drepcze mały krasnal ledwo mu do bioder sięgający, albo smukłą, wiecznie uśmiechniętą dziewczynę z uczeponymi jej bluzki trojgiem wesolutkich i figlarnych berbeciów, bo Gabriela miała dar uwodzenia dziecięcych serc, albo siedzą przed salą biologiczną gimnazjaliści, zeszyty otwarte, powtórka przed klasówką, a na nich wiszą brzdące i za nic mają nauki o budowie komórki, cytoplazmie, aminokwasach i DNA.

Były i łzy: *Dlaczego wczoraj do mnie nie przyszedłeś?, Byłam chora, ale pamiętam o tobie.*

Co jakiś czas organizowano wspólne spotkania: mikołajki z drobnymi prezencikami, spotkanie opłatkowe – ze śpiewaniem kolęd, Święto Wiosny.

Pod koniec każdego semestru na walnym zgromadzeniu wolontariusze dzielili się swoimi doświadczeniami, opowiadali o swoich kontaktach z podopiecznymi:

Gabriela (z III d): *moja Ola jest miła, otwarta, ładnie rysuje, narysowała mi kwiatki;*

Zuzia (III b): *Olaf na początku był trochę zamknięty, milczący, niełatwo było z nim się porozumieć, ale teraz bardziej się otworzył, pochwalił się, że dostał nowy rower;*

Mateusz (z III c): *Dawid lubi ze mną rozmawiać o samochodach i piłka-*

rzach, jesteśmy fanami tego samego zespołu Barcelona.

Pod koniec I semestru pierwszoklasiści wyrazili swoją opinię o wolontariuszach, odpowiadając na pytanie: „Czy jesteś zadowolony z kontaktów ze swoim starszym kolegą?” Ponieważ maluchy jeszcze nie opanowały trudnej sztuki posługiwania się słowem pisany, na kartkach ze swoim imieniem narysowały kółko i zamalowały je na: zielono – jestem bardzo zadowolony, na żółto – niezbyt zadowolony, na czerwono – jestem niezadowolony. Tylko dwie oceny były zielone z dodatkiem żółtego. Pozostałe – zielone kołeczka.

Informację zwrotną dostali również opiekunowie, którzy z bijącymi sercami oczekiwali na te oceny. Emocje były po obu stronach.

Pożegnanie

Dla wolontariuszy wiosna to czas intensywnej nauki, egzaminów gimnazjalnych i walki o dobre oceny na świadectwie. A do tego jeszcze trzeba znaleźć czas dla małego przyjaciela. To był trudny okres.

W porozumieniu z wychowawcami przygotowano ostatnie spotkanie, które odbyło się na kilka dni przed zakończeniem roku szkolnego. Dzieci otrzymały książeczki z bajką o żółciu Franklinie z dedykacją od swego opiekuna, a maluchy wręczyły laurki własnoręcznie przygotowane. Były łzy i uściski i pytania: *Czy przyjdiesz jeszcze?*, pamiątkowe zdjęcia, słodki poczęstunek.

Podsumowanie

Projekt wychowawczy „Ja i mój młodszy kolega” sprawdził się w praktyce szkolnej. Opiekunów nauczył cierpliwości, empatii i poświęcenia, a także odpowiedzialności, zaś najmłodszym uczniom dał poczucie bezpieczeństwa, pozwolił łatwiej zaakceptować się w nowej szkole i rozwiązać obawy rodziców z tym związane.

W roku szkolnym 2018/2019 ostatni rocznik gimnazjalistów również podjął się tego zadania i kontynuuje go z wielkim zaangażowaniem, wzbogacając o nowe formy np. pomoc w świetlicy, organizowanie zabaw dla dzieci w czasie przerw.

Szkoła jest społecznością, w której koegzystują ze sobą różne roczniki dzieci, każde dziecko jest inne w sensie

osobowości i predyspozycji, a wszystkie uczą się być ze sobą. Dlatego ważne jest, aby komunikacja między uczniami była jak najlepsza. To ona tworzy klimat każdej szkoły. Jestem przekonana, że wszelkie pomysły służące budowaniu dobrych relacji między uczniami są potrzebne i pożyteczne.

Parafrazując słowa znanej piosenki zespołu „Arka Noego”, mogę powie-

dzieć:

Taki mały, taki duży, może w zgodzie żyć.

Taki mały, taki duży może coś od siebie dać.

Krystyna Mentel
nauczycielka
Szkoły Podstawowej nr 10
w Białymstoku

Młodszy i starszy kolega

Kolejne etapy edukacji płynnie przechodzą jeden po drugim. Sześcioletek doskonale zdaje sobie sprawę, że oto stoi u progu pierwszej klasy, ósmoklasista i absolwent gimnazjum świadomie decyduje się na szkołę średnią, maturzysta zaś ma już całkiem wyraźnie skryształizowane plany i wybrany kierunek studiów.

Jednak w przypadku dzieci z Przedszkola Samorządowego nr 28 przy ulicy Wierzbowej mamy do czynienia z nietypową sytuacją. Uczniów z niedaleko położonej szkoły - Zespołu Szkół Mechanicznych przy ulicy Broniewskiego, nazywają starszymi kolegami, wiedzą również, na czym polega nauka w tej szkole.

Przy okazji corocznej imprezy - „Dzień Dziecka z Mechaikiem” maluchy uczestniczą w ciekawym programie artystycznym, korzystają z licznych atrakcji oferowanych przez organizatorów, prócz tego mają wyjątkową szansę dokładnego obej-

rzania szkoły oraz zaplecza, jakie oferuje. Mogą posłuchać czytanych przez uczniów szkoły średniej bajek, obejrzeć krótki spektakl, który pod okiem czujnych nauczycieli przygotowują starsi koledzy, dać sobie pomalować twarz, wziąć udział w zawodach sportowych, ale również zajrzeć do wnętrza samochodu ciężarowego, czy przejechać się prawdziwym kabrioletem. Otoczone opieką wyznaczonych do tego uczniów przedszkolaki czują się wyjątkowo bezpiecznie, spacerują z zadartymi głowami i ciekawie oglądają prezentowane wnętrza. Za każdy razem przybywają jako goście i traktowani są iście po królewsku, za co mogą odwdziżyć się w jeden tylko sposób - wyjątkową uwagą podczas proponowanych zajęć, uśmiechem podziękowania i radością na twarzach. Satisfakcja z tego przedsięwzięcia jest w związku z tym zawsze gwarantowana. Tym bardziej, że kolejne edycje niosą zupełnie inne atrakcje i zawsze

wiążą się z głębszym przekazem. „W świecie zwierząt”, „Czytanie inspirowane do działania”, czy czekająca nas w tym roku impreza „Dbamy o bezpieczeństwo” za każdym razem oprócz zabawy oferuje wyjątkową formę edukacji.

Gościńę należy odwzajemnić, tak więc w progach przedszkola pojawiają się również uczniowie Zespołu Szkół Mechanicznych. Przychodzą wraz z opiekunami, aby poczytać dzieciom książki. W ramach Białostockiego Tygodnia Czytania Dzieciom obchodzonego co roku, w Przedszkolu nr 28, zawsze można liczyć na obecność starszych kolegów. Na ich uwagę, uśmiech i serdeczność, z jaką podchodzą do małych sąsiadów.

Edukacja czytelnicza na tym się nie kończy. Co roku organizowane są zajęcia biblioteczne, podczas których dzieci oglądają pomieszczenia biblioteki i czytelnicy oraz zaznajamiają się z pracą bibliotekarza. Program zazwyczaj bywa zróżnicowany; zdarza się czytanie wyjątkowych opowiadań i baśni, czasami przedszkolaki mogą wykonać własną książeczkę, bądź zilustrować poszczególne fragmenty znanych już sobie bajek.

Uczniowie ZSM cyklicznie prowadzą również zajęcia w przedszkolu. „W oczekiwaniu na Św. Mikołaja”, „Spotkanie z książką” czy „Zabawy z Kubusiem Puchatkiem” to tytuły tylko nielicznych. Jedno zaś trzeba stwierdzić z całą pewnością – maluchy bardzo na te spotkania czekają i czerpią z nich wyjątkowo dużo przyjemności.

Przedstawienia teatralne w wykonaniu uczniów zazwyczaj dają dużo radości, dostosowane treścią do małego odbiorcy nie odbiegają od tych, oferowanych przez profesjonalnych

aktorów. „Rzepka”, czy „Królewna Śnieżka” zachwyliła i trzeba przyznać, że wzbudziła wśród małej publiczności ogromny aplauz.

Społeczność przedszkolna nie pozostaje obojętna na potrzeby swoich sąsiadów. Nasze dzieci i ich rodzice włączyli się z ogromnym zapałem w akcję charytatywną mającą na celu wsparcie rodziny jednego z uczniów Zespołu Szkół Mechanicznych. Pomoc w postaci zbiórki m.in. środków czystości, artykułów codziennego użytku wydawała się nie stanowić najmniejszego problemu, zaangażowanie było ogromne.

Współpraca kwitnie ku obopólnej satysfakcji. Z jednej strony można zaobserwować szacunek i uwagę, z drugiej zaś wyjątkowo dojrzałą odpowiedzialność i zaangażowanie w podejmowane działania. Na pewno zaś można stwierdzić, że przedszkolaki przy okazji wspaniałej zabawy, już na samym początku ścieżki edukacji zapoznają się z pojęciem doradztwa zawodowego.

Jolanta Kolenda
dyrektor

**Przedszkola Samorządowego nr 28
w Białymstoku**

Joanna Kruszewska
nauczyciel

**Przedszkola Samorządowego nr 28
w Białymstoku**

Zawód fryzjera - pasja prowadząca do sukcesów

Współczesna szkoła, realizująca kształcenie zawodowe, musi spoglądać w przyszłość, odpowiadając na wyzwania rynku pracy oraz przewidywać jego tendencje rozwojowe. Edukacja w tego typu placówkach daje młodemu człowiekowi szansę nabycia kwalifikacji zawodowych oraz szybsze wejście na rynek pracy oraz realizację pasji.

1 kwietnia 2019 r. w Zespole Szkół Zawodowych nr 5 im. Gen. Ignacego Prądzyńskiego w Białymstoku odbył się finał już IV edycji Międzyszkolnego Konkursu Fryzjerskiego „Kobieta na przestrzeni wieków”, pod hasłem: „Kobieta niezwyciężona”. Ideą konkursu

było promowanie zawodu fryzjera, odkrywanie nowych talentów, a także szerzenie idei zdrowej rywalizacji oraz zachęcanie uczniów do dzielenia się wiedzą w zakresie wykonywania upięć oraz formowania fryzur. Opiekunowie młodych fryzjerów mieli okazję wymienić się między sobą dobrymi praktykami.

Do ścisłego finału zakwalifikowało się sześcioro uczniów reprezentujących szkoły branżowe I stopnia i technika usług fryzjerskich. W tym roku konkursowi przyświecało hasło: „Kobieta niezwykła”. Do jury zostali zaproszeni pracodawcy z salonów fryzjerskich, którzy oceniali: dokładność, estetykę, oryginalność oraz stopień trudności wykonanej fryzury, dobór i spójność całej stylizacji pod względem fryzury, makijażu, a także stroju. Uczestnicy konkursu mieli za zadanie

wykonać upięcie, którego inspiracją były kobiety z historii, filmów, książek, a także bajek lub postacie stworzone według własnego pomysłu. Młodzi fryzjerzy mieli dużą dowolność w wykonaniu upięcia. Wykazali się fantazją, kreatywnością oraz oryginalnym podejściem do tematu, w mistrzowski sposób pokazali kunszt fryzjerski.

Po zaprezentowaniu przez uczestników wykonanych fryzur, komisja konkursowa I miejsce przyznała Natalii Hannie Zalewskiej, uczennicy trzeciej klasy Zespołu Szkół Zawodowych nr 5 w Białymstoku. Do konkursowych zmagani przygotowała ją Irena Wójcicka, a modelką była uczennica Natalia Olechno.

Nie spodziewałam się, że zajmę pierwsze miejsce, ponieważ była bardzo duża konkurencja - powiedziała po konkursie Natalia. Musiałyśmy bardzo

się postarać, stylizacja była przygotowywana już od trzech miesięcy. Obawiałam się, że nie zdążę jej wykonać w półtorej godziny. Na szczęście się udało – dzieli się swoimi uwagami zwyciężczyni.

Inspiracją Natalii była królowa Egiptu- Kleopatra. Upięcie wykonane zostało z siatek z warkoczami po bokach, korona z wypełniacza - ujawnia przyszła fryzjerka. Staralam się wszystko wykonać w 100. procentach.

W zawodzie fryzjera najtrudniejsze nie jest wykonanie awangardowych upięć, ale praca z klientem, ponieważ nasza wizja musi się zgrywać z wizją klienta - dodała Natalia.

W organizację przedsięwzięcia włączyli się sponsorzy: Firma Matrix, Firma MODO, Firma Forever, Firma Orange. Uroczystość uświetnił występ taneczny białostockiego zespołu ATOM MINI z Uczniowskiego Klubu Sportowego "Hubal".

We współczesnym kształceniu zawodowym bardzo ważną rolę odgrywa współpraca z firmami i pracodawcami, ponieważ dzięki niej nasi uczniowie poznają najnowocześniejsze produkty, technologie i sprzęt oraz rzeczywiste warunki pracy. Niezbędne są również szkolenia naszych uczniów, m.in. przez firmę Matrix, z najnowszych trendów koloryzacji, strzyżeń, upięć.

Do sukcesu, który osiągnęła Natalia, nie dochodzi się w jeden dzień. Potrzebne są do tego godziny ćwiczeń i praktyk oraz dobry mentor.

Uczniowie Zespołu Szkół Zawodo-

wych nr 5 mają ku temu sposobność ponieważ odbywają zajęcia praktyczne i zdobywają doświadczenie zawodowe w bardzo dobrze wyposażonej pracowni fryzjerskiej. Swoje umiejętności mogą sprawdzić, wykonując bezpłatne usługi dla klientów z środowiska lokalnego, którzy przychodzą do pracowni. Dwa razy w roku, w ramach wolontariatu, nasi młodzi fryzjerzy w Domu Pomocy Społecznej w Białymstoku wykonują zabiegi fryzjerskie zgodnie z życzeniem i potrzebami pensjonariuszy. Co więcej nasza szkoła wspiera Fundację Rak'n'Roll więc nasi uczniowie znają zasady ścinania włosów według określonej instrukcji

i do nich się stosują. Ponadto wychowankowie dzielą się wiedzą teoretyczną i praktyczną z młodszymi koleżankami i kolegami ze szkół podstawowych oraz gimnazjalnych podczas warsztatów organizowanych cyklicznie w naszej szkole.

Poza długimi godzinami spędzonymi w pracowni szkolnej, nasi młodzi fryzjerzy mają okazję doskonalić swoje umiejętności na stażach zawodowych, które odbywają min., w ramach projektu unijnego: „Podnoszę kwalifikacje – jestem dobrym pracownikiem” w białostockich salonach fryzjerskich, m.in.: Salonie Evolution, Heban, Helios, A&G. Współczesny fryzjer to

nie tylko dobry fachowiec, ale również stylistą. Dlatego też szkoła zadbała, aby fryzjerzy uzupełnili swoją wiedzę o umiejętności wizażu na dodatkowych kursach. Młodzież jest bardzo zainteresowana dodatkowymi uprawnieniami, bo te zwiększają jej szanse zatrudnienia po ukończeniu szkoły.

**Irena Wójcicka
Eliza Łukasiewicz
Zespół Szkół Zawodowych nr 5
w Białymstoku**

Aspiracje zawodowe mieszkańców Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Wybrane wyniki badań gimnazjalistów i rodziców uczniów kończących gimnazja

Aspiracje zawodowe młodzieży kończącej gimnazja, obok aspiracji i potrzeb edukacyjnych, są zasadniczym celem badania części diagnostycznej projektu „Centrum Kompetencji BOF – kompleksowy model wsparcia i modernizacji systemu kształcenia zawodowego na terenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego” (Projekt RPO 03.03.02-20-0001/16 w ramach Regionalnego programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego). To zadanie, w szeroko zakrojonym przedsięwzięciu łączącym działania wielu podmiotów, którym przewodzi miasto Białystok, realizowane jest przez Centrum Kształcenia Ustawicznego w Białymstoku. Na łamach „Podlaskich Wieści Oświatowych”, w artykule autorstwa Bożeny Barbary Krasnodębskiej, Dyrektora CKU w Białymstoku, została już zaprezentowana koncepcja i metodologia prowadzenia tych badań oraz uzasadnienie potrzeby takich diagnoz (art. „Potrzeby i aspiracje edukacyjne mieszkańców Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego; odsłona pierwsza”

„Podlaskie Wieści Oświatowe” Nr 10 (200), październik 2017 r.) a także potrzeby i aspiracje edukacyjne w tekście Bożeny Barbary Krasnodębskiej i Konrada Górnickiego (art. „Potrzeby i aspiracje edukacyjne mieszkańców Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego. Wybrane wyniki badań gimnazjalistów i rodziców uczniów kończących gimnazja” „Podlaskie Wieści Oświatowe” Nr 2 (215), luty 2019 r.)

Aspiracje zawodowe wiążą się z wyborem zawodu, rodzajem i specyfiką wykonywanej pracy jak przykładowo miejsce czy warunki pracy. Mniej lub bardziej uświadamianymi czynnikami wpływającym na te dążenia i pragnienia są społeczne nagrody w postaci wynagrodzenia czy prestiżu. Bardziej kłopotliwe jest określenie wewnętrznych, indywidualnych gratyfikacji o charakterze psychologicznym, stojących za planami i działaniami na rzecz uzyskania określonej pracy i zawodu. Skoro jednostka ukierunkowuje swoje dążenia i pragnienia w omawianym zakresie należy zakładać, że

wiąże z tym oczekiwanie określonych nagród o określonym charakterze.

Poniżej zostały przedstawione wybrane wyniki badań przeprowadzonych w 2018 roku, dotyczące aspiracji zawodowych. Objęły one uczniów trzecich klas gimnazjów z obszaru Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, dokonujących wyboru ścieżki edukacyjnej i nierzadko równocześnie wyboru swojej przyszłości zawodowej a także rodziców uczniów kończących gimnazja. Badania uczniów zostały przeprowadzone na ok. 500 - osobowej próbie reprezentatywnej.

Preferencje dotyczące wykonywanego zawodu

Ponad połowa badanych uczniów (57%) w przyszłości chciałaby wykonywać zawód, który wymaga ukończenia studiów wyższych. Chęć wykonywania zawodu, do którego wystarczyłoby ukończenie technikum, szkoły branżowej czy kursów zawodowych zadeklarowała około 1/3 gimnazjalistów.

Czynniki związane z wyborem zawodu

Największy odsetek uczniów (57%) odpowiedział, że czynnikiem skłaniającym do wyboru określonego zawodu są odpowiednie zarobki. Satisfakcja płynąca z wykonywania zawodu wskazywana była przez nieco mniej niż połowę badanych (46%), co uplasowało ten czynnik na drugim miejscu biorąc pod uwagę liczbę odpowiedzi. Na trzecim miejscu znalazła się możliwość wykonywania pracy zgodnej z zainteresowaniami ucznia (38%). Odpowiedzi, że wybrany zawód jest „zawodem przyszłościowym” w 2018r. udzieliła 1/3 gimnazjalistów. Możliwość rozwoju zawodowego była ważna dla niemal 1/3 uczniów (32%) a prestiż wykonywanego w przyszłości zawodu był istotny dla nieco mniejszego odsetka gimnazjalistów (28%).

Najrzadziej wybierane powody przemawiające za wyborem zawodu to brak odpowiedzialności związanej z wykonywanym zawodem, brak konieczności podnoszenia kwalifikacji do wykonywania zawodu i kontynuowanie tradycji rodzinnych (wszystkie po 3% wskazań).

Zdaniem ponad połowy rodziców (60%) ich dzieci podejmując decyzje dotyczące wyboru zawodu, uwzględniają zdanie rodziców. Jednak tylko nieznaczny odsetek (15%) ankietowanych był pewny swojego wpływu (odpowiedzi „zdecydowanie bierze pod uwagę”), a pozostali (45%) wskazali, że ich propozycja jest „raczej” brana pod uwagę.

Rodzice doradzając swoim dzieciom wykonywanie określonego zawodu kierują się najczęściej odpowiednim wynagrodzeniem (42%), możliwością rozwoju zawodowego (41%) i zgodnością profesji z zainteresowaniami dziecka (21%). Na czwartym i piątym miejscu pod względem częstości wskazań znalazły się takie powody jak satisfakcja (24%), prestiż płynący z wykonywania zawodu, perspektywy rozwoju profesji w przyszłości (po

26%) i satisfakcja z wykonywanej pracy (20%). Możliwość kierowania swoją pracą dla była ważna dla mniej niż 1/5 badanych (17%) a duże zapotrzebowanie na określony zawód (16%) i łatwość znalezienia pracy w zawodzie (15%) było wskazywane według podobnych odsetków ankietowanych.

Rodzice starają się ukierunkować przyszłość zawodową swoich dzieci, a przede wszystkim zwracając uwagę na zarobki i możliwość rozwoju w danej profesji. Starają się także antycypować przyszłość danego zawodu na rynku pracy. Zestawiając wyniki badań rodziców i gimnazjalistów można zaobserwować pewną rozbieżność w postrzeganiu czynników skłaniających do wyboru określonego zawodu. Młodzież częściej niż dorośli wybierała satisfakcję z wykonywanej pracy, a dopiero na drugim miejscu wskazywała na zarobki.

Warunki wykonywania pracy wpływające na wybór zawodu

Młodzież jest gotowa do spełnienia szeregu wymogów i wyrzeczeń, aby pracować jednocześnie sprzeciwia się podjęciu pracy szkodliwej dla zdrowia i jako warunek konieczny podjęcia aktywności zawodowej traktuje szanse na zapewnienie sobie odpowiedniego statusu materialnego i prestiżu społecznego. Niskie zarobki są nie do zaakceptowania przez 3/4 uczniów (76%) a na wykonywanie pracy szkodliwej dla zdrowia nie zgodziłby się niewiele mniejszy odsetek badanych (69%). Wykonywanie pracy cieszącej się niskim szacunkiem w społeczeństwie odrzucała zdecydowana większość badanych (68%). Zauważalna jest niechęć do przekwalifikowania się, jeżeli byłby to warunek podjęcia pracy. Duża część uczniów (40%) odrzucała konieczność zmiany kwalifikacji. Z brakiem zgody na zmianę zawodu kłóci się deklarowana skłonność do ciągłego podnoszenia kwalifikacji. To warunek,

który gotowa było wypełnić ponad połowa uczniów gimnazjów (61%). Kolejnymi pod względem częstości wyrażanej akceptacji wymogami były: wyjazd za pracę do innego miasta (58%), częste wyjazdy służbowe (58%) i praca zmianowa (52%). Połowa badanych (51%) wyjechałaby za granicę, aby zdobyć pracę. Pracę w nadgodzinach skłonnych było zaakceptować mniej niż połowa badanych (46%) a niemal tyle samo zgodziłoby się na wykonywanie pracy fizycznej (44%) a około 1/3 wykluczyło taką możliwość (29%).

Oczekiwania płacowe związane z przyszłą pracą

Uczniów kończących gimnazjum zapytano o realne oczekiwania miesięcznych zarobków netto po zakończeniu edukacji i podjęciu pracy zawodowej. Najwięcej badanych, ponad 1/3 (35%) wskazywało na oczekiwaną płacę w wysokości równej lub wyższej niż 5000 zł. To znacznie więcej niż średnia płaca w Polsce w okresie badania (II kwartał 2018r.), która wynosiła 4521 zł brutto, co przy zatrudnieniu na umowę o pracę dawało 3216 zł na rękę.

Łącznie około 1/3 badanych oczekiwałoby płacy niższej niż 3000 zł, a zatem mniejszej niż średnia krajowa, w tym nieznaczny był udział (2%) wskazujący na wypłatę miesięczną między 1500 a 1999 zł. Znacznie więcej ankietowanych liczyłoby na kwoty z przedziałów 2000- 2499 zł i 2500- 2999 zł (odpowiednio 10% i 16%)

Ponad 1/10 uczniów (13%) oczekiwałoby zarobków miesięcznych zawierających się w przedziale między 3500 a 3999 zł., a nieco mniej (8%) liczyłoby na kwotę zawierającą się między 4000 a 4499 zł. Najmniejszy odsetek ankietowanych (4%) przewidywał miesięczne wpływy z tytułu pracy w wysokości 4500-4999zł.

Czynniki sukcesu zawodowego

Ambicja (wskazywana przez 69% uczniów) i ciężka praca (60%) to czynniki, które według największej liczby badanych uczniów przyczyniają się do sukcesu zawodowego. Na dalszych miejscach pod względem częstości odpowiedzi znalazły się: pasja i zainteresowania (45%), dobre wykształcenie (38%), szczęście (28%), ciągły rozwój zawodowy (26%) i talent (26%). Znajomość odpowiednich osób dla odniesienia sukcesu w sferze zawodowej nie była szczególnie istotna w opinii młodzieży (17%). Jeszcze mniejsze znaczenie badani przywiązywali do kontynuowania tradycji rodzinnych (4%).

Również prowadzenie własnej firmy nie jest według gimnazjalistów warunkiem udanego życia zawodowego. Stosunkowo niewielki odsetek ankietowanych (11%) wskazał na ten sposób pracy, jako warunek sukcesu w sferze zawodowej. Wydaje się, że przedsiębiorczość rozumiana jako gotowość do zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, nie jest zbyt częsta wśród gimnazjalistów i pozostałe niemal 90% uczniów satysfakcji zawodowej byłoby skłonne szukać w jakiejś formie pracy najemnej. Młodzież upatruje przyczyn sukcesu zawodowego przede wszystkim w czynnikach merytokratycznych związanych z ciężką pracą, nastawieniem na sukces, pasjami i kształceniem. Wśród badanych zaznacza się silne poczucie podmiotowości rozumiane jako poczucie sprawstwa w kształtowaniu własnej ścieżki prowadzącej do sukcesu w sferze pracy. Dopiero na dalszych miejscach pod względem częstości wskazań znalazły się czynniki niezależne od indywidualnych zasług takie jak wrodzone zdolności, talent i szczęście. Może wzmacniać to twierdzenie, że badana młodzież ma wizję rynku pracy, na którym sukces zapewniają w większym stopniu indywidualne starania a nie zewnętrzne uwarunkowania takie jak pomoc, wsparcie rodziny czy wręcz nepotyzm.

Pożądaną przez pracodawcę pracownik, zdaniem badanych uczniów

gimnazjów powinien przede wszystkim być: pracowity (59%), odpowiedzialny (51%) i powinien posiadać umiejętność pracy w zespole (47%). Na następnych miejscach pod względem częstości wskazań znalazły się: uczciwość (46%), komunikatywność (41%), kreatywność (35%), chęć do nauki (29%), lojalność (26%) i punktualność (24%). Mniejsze odsetki badanych wymieniły: umiejętność podporządkowania, zdyscyplinowanie (18%), dyspozycyjność i skłonność do poświęceń na rzecz zakładu pracy (po 10%).

Znaczna część badanej młodzieży docenia znaczenie kompetencji społecznych w pracy. To o tyle istotne, że wyniki komplementarnych badań pracodawców realizowanych przez BFKK, partnera w projekcie Centrum Kompetencji BOF sugerują wyraźny deficyt ze strony pracowników i wyraźne zapotrzebowanie ze strony pracodawców na te właśnie miękkie umiejętności.

Przeszkody w uzyskaniu preferowanego zawodu

Najczęściej wymienianymi przez uczniów barierami w osiągnięciu wymarzonego zawodu były przede wszystkim niskie oceny na świadectwie (41%), problemy ze znalezieniem pracy (39%), brak znajomości odpowiednich osób (35%), stan zdrowia (19%), wysokie bezrobocie w regionie (18%) i brak odpowiedniej szkoły (18%). Tylko ok. 1/5 badanych nie dostrzegło żadnych przeszkód na swojej ścieżce zawodowej.

Zdaniem około największego odsetka rodziców gimnazjalistów (44%) nie ma żadnych przeszkód dla uzyskania przez ich dzieci wymarzonego zawodu. Około 1/4 ankietowanych wskazało, że na drodze do wykonywania najbardziej pożądanego zawodu stanąć mogą niskie oceny szkolne. Na dalszych miejscach pod względem ilości wskazań znalazły się: brak znajomości odpowiednich osób (18%) sytuacja materialna rodziny (17%), problemy ze znalezieniem pracy (15%) i wysokie bezrobocie w regionie (11%). Znacznie mniejsze odsetki osób wskazywały na czynniki związane

z brakiem w miejscu zamieszkania szkoły o interesującym kierunku kształcenia (9%) i stanem zdrowia dziecka (4,5%).

Uczniów kończących gimnazjum poproszono o ocenę sytuacji na rynku pracy. Według ponad 1/5 badanych (22%) w zamieszkiwanej przez nich okolicy nie jest łatwo znaleźć zatrudnienie, przy czym osób wyrażających silne przekonanie (odpowiedzi „zdecydowanie nie”) było niewiele (5%) a większość (17%) wskazała, że zatrudnienie „raczej” jest problemem. Niemal połowa gimnazjalistów (45%) wyraziła przeciwną opinię, w tym co dziesiąty ankietowany (11%) odpowiedział, że „zdecydowanie łatwo” znaleźć pracę blisko miejsca zamieszkania, a co trzeci (34%) stwierdził, że „raczej” jest łatwo znaleźć pracę na miejscu. Również 1/3 ankietowanych (33%) nie potrafiła się w jednoznaczny sposób ustosunkować do badanej kwestii.

Przedstawione wyniki badań dostarczają nam obrazu celów, dążeń i wyobrażeń związanych z wykonywaniem pracy zawodowej i rynkiem pracy, obecnych w świadomości młodych ludzi, znajdujących się w ważnym momencie życia dokonywania wyborów kształtujących ich przyszłe życie zawodowe. Wydaje się, że doświadczenia życiowe, wiedza przekazywana w ramach systemu oświaty, przez rodzinę i otoczenie społeczne kształtują aspiracje zawodowe dostosowane do realiów gospodarki rynkowej wraz z premowanymi w niej wartościami: ciężką pracą, nastawieniem na sukces, wykształceniem. Ważne w tym kontekście jest także wyraźnie zaznaczone w opiniach badanych silne poczucie podmiotowości w kształtowaniu własnej ścieżki prowadzącej do sukcesu w sferze pracy.

Bożena Barbara Krasnodębska
dyrektor
Centrum Kształcenia Ustawicznego
w Białymstoku

Konrad Górnicki
specjalista socjolog
Centrum Kształcenia Ustawicznego
w Białymstoku

„Jesteście moją nadzieją”

Taką ideą przewodnią, słowami Ojca Świętego Jana Pawła II Podlaski Kurator Oświaty zainspirował uczniów do wzięcia udziału w Ogólnopolskim Konkursie „Myśli Jana Pawła II”. To słowa, które towarzyszą i przewodzą młodym ludziom na drodze wiary i życia w identyfikowaniu się z wartościami chrześcijańskimi we współczesnym świecie.

Przedsięwzięcie zorganizowano z myślą o uczniach klas VII i VIII szkół podstawowych z naszego kraju. Głównym organizatorem konkursu jest od prawie dwudziestu lat Podlaski Kurator Oświaty wspierany przez Wydział Katechetyczny Kurii Metropolitalnej w Białymstoku, Wydział Katechezy i Szkolnictwa Katolickiego Kurii Diecezjalnej w Drohiczynie, Wydział Nauczania Kurii Diecezjalnej w Łomży, Wydział Nauczania Kurii Diecezjalnej w Ełku, Stowarzyszenie Podlaskich Rodzin Szkół im. Jana Pawła II w Białymstoku oraz Podlaską Rodziną Szkół im. Jana Pawła II w Białymstoku. Konkurs „Myśli Jana Pawła II” ma na

celu ukazanie nauczania chrześcijańskiego systemu wartości oraz kształtowanie świadomości postaw młodzieży. Konkurs cieszy się rokrocznie dużym zainteresowaniem, powodem tego jest pewnie nieprzemijająca wartość i tematyka zawarta w ożywianych nieustannie słowach Ojca Świętego. Udział i przebrnięcie przez trzy stopnie konkursu (szkolny, wojewódzki i ogólnopolski) były niewątpliwym wyzwaniem i osobistym świadectwem szeroko pojętej pracy nad sobą młodego człowieka u progu pełnej wyzwania dorosłości.

Do ścisłego finału i zmagania na najwyższym poziomie młodzież przyjechała do Białegostoku z 13 województw godnie reprezentując 22 szkoły z naszego kraju. Uczniowie mieli możliwość zwiedzania Białegostoku, uczestnictwa we Mszy Świętej w Parafii pw. Zmartwychwstania Pańskiego oraz skorzystania z gościnności Szkoły Podstawowej nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętego Jana Pawła II Białymstoku.

Wszyscy uczestnicy w edycji

ogólnopolskiej zaprezentowali wysoki poziom świadczący o niezmiennym, wciąż na nowo odkrywanym, źródle myśli i refleksji w dziedzictwie pozostawionym przez Ojca Świętego. Uczestnicy, zostali nagrodzeni. Z rąk kurator Beaty Pietruszki otrzymali pamiątkowe dyplomy. Widać było wzruszenie i radość uczestników i ich opiekunów. Kończąc konkurs Podlaska Kurator Oświaty podziękowała wszystkim za udział, organizację, przybycie z odległych miejsc Polski. Jednocześnie zaprosiła do udziału w kolejnych edycjach konkursu. Podsumowaniem były wciąż aktualne słowa Ojca Świętego „Nie lękajcie się wyzwania jakie stawia przed Wami świat”.

Ewa Dmowska
wizytator Wydziału Szkół
Podstawowych, Przedszkoli
i Szkolnictwa Specjalnego
Kuratorium Oświaty
w Białymstoku

Optymistyczne Przedszkola Miasta Białegostoku

*„Z optymizmem wędruj raźnie,
Szanuj wszystkich w koło,
Uwierz w siebie, krocź odważnie
I baw się wesolo.”*

/"Hymn optymistycznych przedszkoli" E. Zarzecka/

Spotkania Optymistycznych Przedszkoli Miasta Białegostoku w naszym mieście są organizowane od pięciu lat. Jednym z celów jest realizacja założeń programu „Optymistyczne Przedszkole Ireny Dzierżgowskiej, Mireli Nawrot” oraz integracja placówek realizujących

w/w program.

Program Optymistyczne Przedszkole ma siedem znaków szczególnych, jak siedem kolorów tęczy:

KOLOR CZERWONY - wychowanie optymistycznego dziecka;

KOLOR POMARAŃCZOWY - inteligencje wielorakie;

KOLOR ŻÓŁTY - sukces każdego dziecka;

KOLOR ZIELONY - coraz wyższy poziom umiejętności dzieci;

KOLOR NIEBIESKI - optymistyczni rodzice;

KOLOR GRANATOWY - optymistyczny personel;

KOLOR FIOLETOWY – promocja przedszkola.

Dnia 10 maja 2019 roku w naszych placówkach obchodziliśmy VIII Ogólnopolskie Święto Optymizmu. W godzinach rannych w centrum miasta na Rynku Kościuszki (przed Ratuszem) spotkały się: Przedszkole Samorządowe Nr 5, Przedszkole Samorządowe Nr 8, Przedszkole Samorządowe Nr 27 im. Marszałka J. Piłsudskiego, Przedszkole Samorządowe Nr 42 „Niezapominajka”, Przedszkole Samorządowe Nr 48 „Bajkowa Kraina. Dzieci z Niepublicznego Żłobka i Przedszkola „Wesołe Robaczki” z Wasilkowa w tym roku świętowały u siebie.

Optymistyczne Przedszkola to takie, które tworzą warunki, aby codzienna rzeczywistość przedszkolna dziecka była dla niego przyjazna, przyjemna i piękna. Dzięki realizacji programu dzieci znają wartość optymizmu i przejawiają go w codziennych zachowaniach. Mają

poczucie własnej wartości, są nauczone, jak radzić w różnych sytuacjach, jak rozwijać zainteresowania i talenty. Natomiast kadra pedagogiczna i cały personel zwracają się do dzieci stosując zasady optymistycznego wychowania. Optymistyczne Przedszkole również efektywnie współpracuje z rodzicami, wszyscy uczą się życzliwości, empatii, przyjaźni i rozwiązywania problemów.

Głównym założeniem świętowania w mieście jest przekazanie władzom lokalnym Miasta Białegostoku wyżej wymienionych postulatów programu. W tym roku spotkanie Optymistycznych Przedszkoli rozpoczęło wspólne odśpiewanie hymnu ułożonego przez nauczycielkę z Przedszkola Samorządowego nr 42 „Niezapominajka”.

Dzieci ubrane w odblaskowe kamizelki i koszulki z logiem przedszkola, zaopatrzone w kolorowe wiatraczki, parasolki i inne rekwizyty brały udział w zabawach muzycznych takich jak: „Był raz ptak”, „Ram zam zam”, „Rozruszanka”, „Czingishan” i „Opowieść”. Przerwy między zabawami były optymistyczne okrzyki m.in.: „1, 2, 3 optymisci to my!”, „Hej, hej Optymisci są okej!”, „Optymistą bądź, z nami dzisiaj rządź!”.

Po wspólnych zabawach na Rynku Kościuszki dzieci wybrały się do wybranych instytucji niosąc tam specjalnie przygotowane laurki z optymistycznymi pozdrowieniami. W tym roku odwiedziliśmy: Urząd Miasta a w nim prezydenta Tadeusza Truskolaskiego oraz zastępcę prezydenta Rafała Rudnickiego, Departament Edukacji, Kuratorium Oświaty oraz Urząd Wojewódzki.

„Iskierkę” optymizmu zanieśliśmy władzom lokalnym a dzieci ubrane w różnokolorowe koszulki, z pięknymi kolorowymi rekwizytami zostały zauważone przez wielu przechodniów. Cel wspólnych obchodów Święta Optymizmu w centrum Miasta został osiągnięty. Fotorelacje z uroczystości znajdują się na stronach internetowych przedszkoli oraz na portalu Wschodzący Białystok FB.

Pozdrawiamy optymistycznie.

**Bożena Hościło - dyrektor,
Edyta Halicka - nauczyciel
Przedszkole Samorządowe Nr 5
w Białymstoku**

Świętujemy Jubileusz „Dwunastki”

„Szkoła jest stróżem przeszłości, piastunem terażniejszości, siewcą przyszłości”
Henryk Sienkiewicz

Jubileusz 100-lecia Szkoły skłania do zadumy i refleksji, do wspomnień o przeszłości, spojrzenia na terażniejszość i ufego patrzenia w przyszłość. To także istotna część historii miasta Białegostoku, której integralne ogniwo stanowią ludzie wychowani i wykształceni w jej murach.

To właśnie obchody rocznicowe stanowią okazję do wspomnień o przeszłości tej instytucji i ludziach, bez których trudno wyobrazić sobie naszą codzienność. Dzieje Szkoły Podstawowej nr 12 to historia pisana przez wiele osób i dla każdej z nich ma inny wymiar. To w jej murach rodziły się nowe życiowe pasje, pierwsze przyjaźnie, wzruszenia, sukcesy, porażki i dramaty. Dlatego z takim sentymentem wspominamy swoją młodość, szkołę, pierwszą pracę.

15 maja 2019 roku Szkoła Podstawowa nr 12 im. Zygmunta Glogera w Białymstoku obchodziła Jubileusz 100-lecia. Uroczystość zgromadziła wielu znamienitych gości.

Uroczystość została objęta Honorowym Patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku.

Z okazji Jubileuszu wykonano nową tablicę z symbolami państwa i szkoły. Portret patrona - namalował nasz nauczyciel pan Stanisław Kłosowski. Na tablicy umieszczono również

Kapsułę Czasu, która - mamy nadzieję - zostanie otwarta za kolejne 100 lat - w 2119 r.

Odsłonięcia tablicy pamiątkowej dokonał Prezydent Miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski i dyrektor Szkoły Podstawowej nr 12 Anna Satuła.

Wiele serdecznych słów, życzeń, wspomnień przekazali nam przybyli goście, wręczając jubileuszowe grawer-tony.

Podczas części artystycznej przedstawiliśmy historię szkoły w pigułce w postaci filmu wyświetlonego na telebimie. Wyróżniliśmy osoby szczególnie wspierające działalność szkoły, wręczając im honorowe odznaczenia Złotej Sówki. Wspomnieliśmy osoby i działalność byłych dyrektorów, nauczycieli i pracowników, którzy przez lata budowali wizerunek szkoły.

W części artystycznej uczniowie przy wsparciu nauczycieli pokazali połączenie przywiązania placówki do przeszłości, tradycji związanych z naszym regionem z nowoczesnością i sportową specyfiką szkoły.

„Dwunastka” to szkoła, w której nieustannie wychowuje się w duchu wartości patriotycznych, kultywuje się więź z Podlasiem, wyłania się uczniowskie talenty. To miejsce pełne zdolnych i niezwykle aktywnych uczniów oraz wspaniałych nauczycieli.

To także szkoła, w której obok tradycji rozwija się nowoczesność. Szkoła innowacyjna. Szkoła, która często staje się początkiem dobrych zmian w środowisku edukacyjnym naszego miasta. To tutaj powstała pierwsza klasa o profilu gimnastyka artystyczna, stąd wywodzą się tak piękne przedsięwzięcia jak Patriotyczne Śpiewanie, Festiwal Kultur czy „Odpowie ci wiatr”.

Dziękujemy wszystkim, którzy przez lata pracowali i pracują na jej sukces. To praca w tej szkole ze wspaniałymi ludźmi, którzy ją tworzyli w dużej mierze doprowadziła do miejsca, w którym dzisiaj jesteśmy.

Anna Satuła
dyrektor
Szkoły Podstawowej nr 12
im. Zygmunta Glogera
w Białymstoku

Katarzyna Andryszewska
wicedyrektor
Szkoły Podstawowej nr 12
im. Zygmunta Glogera
w Białymstoku

Kubusiowa gra planszowa

23 maja w Przedszkolu Nr 2 im. Kubusia Puchatka w Hajnówce odbyło się uroczyste rozstrzygnięcie Ogólnopolskiego Konkursu „Kubusiowa Gra Planszowa” organizowanego przez to przedszkole. Celami konkursu było:

- rozwijanie kreatywności dzieci;
- promowanie postaci Kubusia Puchatka wśród najmłodszego pokolenia;
- zaprezentowanie wartości i talentu plastycznego dzieci oraz kształtowanie ich osobowości i odporności emocjonalnej.

W konkursie mogły brać udział dzieci w wieku przedszkolnym z rodzicem lub nauczycielem, grupa

przedszkolna lub całe przedszkole.

W konkursie należało stworzyć grę planszową. Tematyka gry miała dotyczyć postaci Kubusia Puchatka, jego przyjaciół, Stumilowego Lasu itp. Na konkurs zostało zgłoszonych 22 prace w całej Polsce. Jury

stanowiły dwie najstarsze przedszkolne grupy- Tygryski i Sówki wraz ze swoimi nauczycielkami. Nadesłane prace były piękne i bardzo pomysłowe. Dzieciom ciężko było ocenić, które 3 prace najbardziej im się podobają. Dlatego jury postanowiło przyznać jeszcze 3 wyróżnienia.

Przed ogłoszeniem wyników odbyło się uroczyste odśpiewanie hymnu przedszkola. Grupa Tygrysków odtańczyła gościom Krakowiaka. I po chwili rozpoczęło się uroczyste odczytanie wyników i wręczenie nagród.

Wszystkim uczestnikom serdecznie dziękujemy za udział w konkursie!

Organizatorzy: Dyrektor I. Raszkiewicz, A.Majewska-Iwaniuk, J.Baczyńska, E. Horosz, J. Prokopiuk

Agata Majewska - Iwaniuk
nauczyciel
Przedszkola nr 2
im. Kubusia Puchatka
w Hajnówce

Finał Konkursu Biblijnego

25 kwietnia 2019 roku w Szkole Podstawowej nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku odbył się finał III Archidiecezjalnego Konkursu Wiedzy Biblijnej „A Słowo stało się Ciałem”. Współorganizator konkursu oprócz Szkoły Podstawowej nr 26 im. Stanisława Staszica w Białymstoku to Sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Białymstoku oraz Wydział Katechetyczny Kurii Metropolitalnej Białostockiej. Wydarzenie honorowym patronatem objęli: Metropolita Białostocki, Podlaski Kurator Oświaty oraz Prezydent Miasta Białegostoku.

Głównym celem konkursu jest rozwijanie zamiłowania dzieci i młodzieży do zgłębiania Pisma Świętego. Uczniowie, biorący w nim udział, rozwijają umiejętność czytania tekstów biblijnych ze zrozumieniem oraz sprawność posługiwania się poznanym tekstem podczas rozwiązywania zadań tematycznych. Czytając poszczególne księgi, poszerzają wiedzę na temat nauki głoszonej przez Jezusa Chrystusa. Dzięki temu lepiej rozumieją wiarę, w której wzrastają, świadomie przyjmują przekazywane w Kościele treści. Pragnieniem organizatorów konkursu jest także utrwalenie w uczestnikach odpowiednich postaw wobec rodziny i społeczności wynikających z usłyszanego Słowa Bożego oraz pogłębianie żywej relacji przyjaźni z Bogiem i drugim człowiekiem.

Konkurs, jak co roku, odbywał się na etapie wewnątrzszkolnym i archidiecezjalnym. Uczniowie byli podzieleni na dwie kategorie wiekowe: klasy IV-VI oraz klasy VII-VIII. W tym roku uczestnicy pogłębiali znajomość Pierwszego Listu św. Pawła Apostoła do Koryntian, przypominając sobie, jak ważny dla chrześcijanina jest krzyż, słysząc wezwanie do jedności, do nawrócenia, przypominając sobie znaczenie Eucharystii i darów Ducha Świętego, poszerzając swoją znajomość „Hymnu o miłości”. I etap konkursu miał miejsce 8 lutego 2019 roku. W eliminacjach wewnątrzszkolnych wzięło udział 223 uczniów z 18 białostockich szkół, a także z Czarnej Białostockiej, Goniądza, Jaświł, Juchnowca Górnego, Kalinówki Kościelnej oraz Wasilkowa. Do finału zakwalifikowało się 68 uczestników. Etap archidiecezjalny odbył się 25 kwietnia 2019 roku w Szkole Podstawowej nr 26 w Białymstoku. Autorami testów i zadań sprawdzających znajomość Pierwszego Listu świętego Pawła Apostoła do Koryntian byli klerycy z Archidiecezjalnego Seminarium Duchownego w Białymstoku. Uczestnicy wraz z opiekunami wzięli udział w Mszy świętej sprawowanej przez ks. bp. Henryka Ciereskę w Sanktuarium Miłosierdzia Bożego. Rozstrzygnięcie konkursu odbyło się w SP 26. Uczestnicy podsumowania konkursu obejrzeni

część artystyczną ukazującą piękno „Hymnu o miłości” (1Kor 13) przygotowaną przez uczniów i nauczycieli SP 26. Laureaci konkursu w kategorii klas IV-VI to uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 im. Władysława Broniewskiego w Białymstoku, Szkoły podstawowej nr 24 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. 2.Korpusu Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie w Białymstoku, Szkoły Podstawowej nr 26 im. St. Staszica w Białymstoku, Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Ks. Franciszka Blachnickiego w Białymstoku.(wyróżnienie) oraz Maja Iwanowska (SP 5 w Białymstoku) (wyróżnienie). W kategorii klas VII-VIII – uczniowie Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku, Szkoły Podstawowej im. Konstytucji 3 Maja w Jaświłach, Szkoły Podstawowej nr 8 im. Św. Kazimierza Królewicza w Białymstoku, Szkoły Podstawowej nr 5 w Białymstoku. Wyróżnienie otrzymał uczeń Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Goniądzu.

Wszystkim nagrodzonym gratulujemy i życzymy, aby Słowo Boże przynosiło obfite owoce w ich życiu.

Agnieszka Chrostowska
nauczyciel
Szkoły Podstawowej nr 26
im. Stanisława Staszica
w Białymstoku

Autor zdjęć: ks. Adam Bułatewicz

Krzyżowanie słów i... myśli

W czasie deszczu dzieci się nudzą. Słowa Wojciecha Młynarskiego są prawdziwe w każdym czasie, w każdym okresie rozwojowym, w każdym miejscu. Więcej – dotyczą nie tylko dzieci, ale także ludzi dorosłych. Od inwencji młodego człowieka zależy, czym się zajmie, aby się nie nudzić. Najczęstszą – niestety – formą „zajęcia się” jest „wsadzenie nosa” w telefon i zanurzenie się w świat wirtualny np. serwisów społecznościowych. Część rodziców w pełni to akceptuje, bo daje to im względny spokój w danej chwili. Nie mają jednak wiedzy, czym ich dziecko się zajmuje, co czyta, jakie treści przyswaja. Wskazane więc byłoby uczestniczenie rodzica (wspólnie z dzieckiem) w nieco inteligentniejszym spędzaniu wolnego czasu. Możliwości jest wiele, pora zaproponować bardzo starą (trochę zapomnianą) rozrywkę, jaką jest rozwiązywanie krzyżówek, zadań logicznych – czyli tzw. szaradziarstwo. Pierwsza krzyżówka pojawiła się w Nowym Jorku, w niedzielnym dodatku Fun do gazety New York World 21 grudnia 1913 r. Pomysłodawcą był pracownik „działu sztuczek i kawałów” Amerykanin Arthur Wynne. Pierwsza polska krzyżówka ukazała się 31 stycznia 1925 r. na łamach Kurjera Warszawskiego. Nie był to jednak początek takich rozrywek umysłowych. Dużo wcześniej jedną z najpopularniejszych zabaw towarzyskich były Szarady, które polegały na odgadywaniu haseł na podstawie wierszowanych określeń lub – tzw, żywe szarady – na podstawie inscenizowanych scenek pantomimicznych. Królowały na salonach polskiej szlachty bardzo długo. Taka forma zadania literackiego nadal jest dosyć popularna w specjalistycznych publikacjach, pojawiło się też wiele nowych, bardzo różnorodnych i pomysłowych zadań. Niekiedy przybiera to formę pewnej mody, np. ogromna w pewnym momencie popularność SUDOKU. Wszystkie one jednak spełniają najbardziej podstawowe kryterium

przydatności – znakomicie kształcą umiejętność logicznego myślenia i wzbogacają słownictwo. Z tego względu są niezastąpione właśnie w okresie rozwoju intelektualnego młodego człowieka. Wykorzystywane są więc przez wielu nauczycieli w procesie edukacyjnym. Ale przecież nie tylko ze szkołą powinny się kojarzyć, bo jest to znakomita rozrywka i forma spędzania wolnego czasu.

Od 40 już lat Białostocki Klub Szaradzystów ARARA skupia osoby, których pasją są właśnie krzyżówki. I to nie tylko ich rozwiązywanie, ale także układanie. Zadania autorstwa członków klubu publikowane są w ogólnopolskich czasopismach szaradziarskich. Są też oni organizatorami turniejów szaradziarskich od wielu lat odbywających się w Białymstoku (i okolicy!). Nowością, są natomiast przeprowadzane od dwóch lat, we współpracy z Zespołem Szkół Technicznych im. gen. Władysława Andersa w Białymstoku, Mistrzostwa Szaradziarskie Uczniów Województwa Podlaskiego. Prawo udziału w nich mają uczniowie wszystkich szkół naszego województwa. Mistrzostwa polegają na rozwiązaniu przygotowanego arkusza, zawierającego kilkanaście różnorodnych zadań (głównie diagramowych – krzyżówki, jolki, wirówki itp.), w określonym czasie, bez wykorzystania jakichkolwiek pomocy. Niestety, pomimo starań organizatorów, frekwencja dotychczas była dosyć niska. A szkoda, bo oprócz satysfakcji z rozwiązania zadań, aspektu sportowego (możliwości rywalizowania z innymi), można uzyskać – dzięki hojności sponsorów – bardzo wartościowe nagrody!!! Zwycięzca otrzymał laptop jako nagrodę główną w obu edycjach Mistrzostw. Wszyscy uczestnicy otrzymali bogaty zestaw nagród i upominków. Dotychczas laureatami tych zawodów byli:

W roku 2018:

1. Filip Żywolewski
2. Dawid Szymczuk
3. Michał Wasilewski

W roku 2019:

1. Filip Żywolewski
2. Dawid Szymczuk
3. Michał Dziekoński

W organizację zawodów aktywnie włącza się Zespół Szkół Technicznych, który udostępnia także na ten cel swoje pomieszczenia. Na stronie <http://zst.bialystok.pl/dla-uczniaw/mistrzostwaszaradziarskie/> znajdują się materiały z dotychczasowych zawodów oraz zestawy ćwiczeniowe. Zachęcamy do zapoznania się z nimi i spróbowania swych sił, a na pewno okaże się, że nie taki diabeł straszny, jak go malują. Planujemy poszerzenie oferty o publikację zadań logicznych, łamigłówek itp. (np. sudoku). Młodzi ludzie zainteresowani tą tematyką są mile widziani.

Szaradziarstwo (popularnie nazywane krzyżówkami) to kształcąca rozrywka dla młodych, ale należy zwrócić uwagę, że także i dla dorosłych, w tym również seniorów. Pozwala ono długo utrzymać sprawność umysłową, nawet wtedy, gdy ciało z jakichś względów odmawia posłuszeństwa. Poza tym można je uprawiać w każdym miejscu (nikomu nie przeszkadzając) i w każdym czasie. Nie wymaga specjalistycznego sprzętu (poza ołówkiem). Niejako na próbę, w formie zachęty do zabaw słownych proponuję, aby każdy z Państwa czytających ten artykuł spróbował ułożyć jak najwięcej wyrazów z liter tworzących Pani/Pana imię i nazwisko.

Miłej zabawy, powodzenia.

Osoby zainteresowane tematyką proszę o kontakt.

Tadeusz Halicki
wicedyrektor
Zespołu Szkół Technicznych
im. gen. Władysława Andersa
w Białymstoku

fot. Maritta Kossakowska